

PROGRAM

PARTNERSKIEJ WSPÓŁPRACY

MIAST JASTRZĘBIE-ZDRÓJ, KARVINÁ I HAVÍŘOV

AUTORZY: MAREK OLSZEWSKI, BOGDAN KASPEREK

Cieszyn, Jastrzębie-Zdrój, marzec 2019

© Copyright by Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” w Cieszynie

Autorzy:

Marek Olszewski / Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” w Cieszynie
(rozdziały: 1, 2, 3)

Bogdan Kasperek / Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” w Cieszynie
(rozdziały: 3, 4)

Konsultacja:

Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój, Magistrát města Karviné, Magistrát města Havířova, Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	4
1. Krótka charakterystyka miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov	5
1.1. Miasto Jastrzębie-Zdrój.....	5
1.2. Miasto Karviná.....	6
1.3. Miasto Havířov.....	8
2. Wstępna analiza możliwości współpracy miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov	9
2.1. Analiza dokumentów strategicznych.....	9
2.2. Analiza barier we współpracy transgranicznej pomiędzy instytucjami z Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířová oraz możliwości ich pokonywania.....	18
3. Program Partnerskiej Współpracy Miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov	24
3.1. Misja.....	24
3.2. Cel główny.....	24
3.3. Priorytety.....	24
3.4. Cele strategiczne, cele operacyjne i projekty transgraniczne.....	25
4. Źródła finansowania projektów transgranicznych w latach 2014-2020	33
4.1. Źródła finansowania przedsięwzięć objętych Programem Partnerskiej Współpracy Miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov.....	33
4.2. Fundusz Mikroprojektów w Euroregionie Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko jako szczególna możliwość finansowania przedsięwzięć objętych Programem Partnerskiej Współpracy Miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov.....	34
Podsumowanie	35

Wprowadzenie

Współpraca międzynarodowa jest jednym z najważniejszych obszarów zainteresowania Unii Europejskiej, zwłaszcza w ujęciu regionalnym, ponieważ sprzyja harmonijnemu rozwojowi całej Wspólnoty i przyczynia się do niwelowania różnic w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego. W ramach współpracy regionalnej Unii Europejskiej szczególne znaczenie przypada strukturom transgranicznym - euroregionom, które wspierają działania ukierunkowane na rozwiązywanie specyficznych dla obszarów przygranicznych problemów, wśród których można wymienić: słaby rozwój spowodowany peryferyjnym położeniem, konieczność rozbudowy infrastruktury lokalnej o szerokim zasięgu przestrzennym, codzienny ruch wahałdowy ludności, problemy znoszenia ograniczeń handlowych, problemy ochrony środowiska czy konieczność usuwania barier kulturowych. Współpraca transgraniczna w ramach euroregionów prowadzi ponadto do zanikania granic, które do niedawna dzieliły poszczególne kraje i tworzenia „pomostów” między sąsiadującymi ze sobą państwami, stanowiąc kolejny etap budowania zintegrowanej Europy¹. Dzięki temu dochodzi nie tylko do zmiany istniejących warunków w postaci ożywienia życia lokalnej i regionalnej społeczności, zarówno w sferze materialnej (w zakresie rozwoju gospodarczego, jak i niematerialnej (wynikającej ze zmiany postawy wobec partnera, która była wcześniej nieufna lub wroga)².

Kluczową rolę w funkcjonowaniu euroregionów odgrywają programy pomocowe Unii Europejskiej, dzięki którym możliwa jest realizacja różnego rodzaju przedsięwzięć o charakterze projektów transgranicznych. Z jednej strony euroregiony mają możliwość aplikowania o środki w ramach tych programów, z drugiej zaś - co ważniejsze - mogą nimi zarządzać. Skutkiem tego jest rosnąca liczba beneficjentów (jednostek samorządu terytorialnego, organów administracji rządowej, jednostek naukowych, szkół wyższych, instytucji kultury, fundacji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i innych instytucji) ubiegających się o pozyskiwanie funduszy zarządzanych przez struktury euroregionalne³.

Dobrym przykładem prowadzenia współpracy transgranicznej w ramach struktur euroregionalnych są miasta Jastrzębie-Zdrój, Karviná (Karwina) i Havířov (Hawierzów) w Euroregionie Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko, które od wielu lat (od 1994 roku) podejmują wspólnie przedsięwzięcia związane z różnymi obszarami działalności. Współpraca ta ma swoje korzenie w połowie lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, kiedy to pomiędzy poszczególnymi samorządami zostały podpisane umowy bilateralne⁴. Początkowo wzajemne relacje trzech miast ograniczały się do sporadycznych kontaktów przedstawicieli władz miejskich, jednak z czasem przerodziły się w szeroko zakrojone aktywności i projekty, angażujące coraz większą liczbę podmiotów⁵. Wymierne korzyści, jakie przyniosły one do tej pory oraz dobre, wzajemne relacje partnerów sprawiły, że została podjęta decyzja o zacieśnieniu współpracy i przygotowaniu programu wspólnych działań.

Program Partnerskiej Współpracy Miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov jest odpowiedzią na potrzeby związane ze stworzeniem dokumentu analityczno-planistycznego, który uwzględniłby systemowe podejście do realizacji aktywności transgranicznych w latach 2014-2020 przez trzy największe jednostki samorządu terytorialnego, znajdujących się w Euroregionie Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko. Opracowanie nawiązuje bezpośrednio do następujących dokumentów: Strategia Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do 2015 roku; Program rozwoje města Karviná „Karviná všemi deseti” (2019); Strategický plán ekonomického rozvoje statutárního města Karviná (2007 - Aktualizace září 2011); Strategie udržitelného rozvoje města Havířova 2012-2020; Program

¹ M. Olszewski, *Program Partnerskiej Współpracy Gmin Jasienica-Petřvald na lata 2007-2013*, Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”, Cieszyn-Jasienica, 2008, s. 4.

² M. Olszewski, *The political problems of Polish-Czech cross-border co-operation in the Region Śląsk Cieszyński (Cieszyn Silesia)* [w:] red.: B. Wassenberg, J. Beck, *Vivre et penser la coopération transfrontalière (Volume 4) : les régions frontalières sensibles*, Franz Steiner Verlag, Stuttgart, s. 259.

³ M. Olszewski, *Rola Biura Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” (polskiego partnera umowy pod nazwą Euroregion Śląsk Cieszyński) w zarządzaniu Funduszem Mikroprojektów Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013*, [w:] red.: T. Marek, A. Szopa, *Innowacyjne zarządzanie Organizacjami*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011, s. 76.

⁴ Umowa pomiędzy miastami Jastrzębie-Zdrój i Karviná z 1 marca 1995 roku, umowa pomiędzy miastami Jastrzębie-Zdrój i Havířov z 6 marca 1995 roku.

⁵ Łącznie ponad 100 organizacji z trzech współpracujących ze sobą miast.

Partnerskiej Współpracy Miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov - założenia; Przyszła współpraca terytorialna w Euroregionie Śląsk Cieszyński - studium.

1. Krótka charakterystyka miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov

1.1. Miasto Jastrzębie-Zdrój

Jastrzębie-Zdrój jest miastem położonym w południowo-zachodniej części województwa śląskiego, które prawa miejskie uzyskało w 1963 roku. Jego powierzchnia wynosi 85,33 km²⁶. Miasto graniczy z powiatami ziemskimi: pszczyńskim, rybnickim, wodzisławskim, cieszyńskim oraz powiatem grodzkim Żory, a ponadto z Republiką Czeską. Jastrzębie-Zdrój oddalone jest o około 30-35 km w linii prostej od głównych masywów Beskidów (Śląskiego, Małego oraz Morawsko-Śląskiego)⁷.

Od II połowy XIX w. Jastrzębie-Zdrój funkcjonowało w Europie jako znany kurort. W latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku na jego terenie odkryto znaczne pokłady węgla kamiennego, co spowodowało powstanie, obok uzdrowiska, przemysłowego ośrodka miejskiego. Główną gałęzią przemysłu w Jastrzębiu-Zdroju jest górnictwo węgla kamiennego⁸. Na terenie miasta działa Jastrzębska Spółka Węglowa S.A., składająca się z zakładów: „Borynia-Zofiówka-Jastrzębie”, „Budryk”, „Krupiński”, „Pniówek” oraz Zakładu Logistyki Materiałowej. Spółka jest największym producentem węgla koksującego w Unii Europejskiej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców Jastrzębia-Zdroju na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 89.590 osób⁹. Struktura ludności według płci wskazywała przewagę liczby kobiet - 51,16 % mieszkańców nad mężczyznami 48,84%. W wieku przedprodukcyjnym znajdowało się 15.409 osób w wieku produkcyjnym było 50.022 mieszkańców, zaś w wieku poprodukcyjnym było 20.157 osób.

Największą liczbę ludności w Jastrzębiu-Zdroju odnotowano w 1991 roku (104.594)¹⁰, co w porównaniu z 2017 rokiem pokazuje wyraźną tendencję spadkową. Z danych statystycznych za 2017 rok wynika również, że urodzenia żywe na 1000 mieszkańców kształtowały się na poziomie 10; zgony na 1000 mieszkańców kształtowały się na poziomie 9,8; przyrost naturalny na 1000 mieszkańców kształtował się na poziomie 0,3, a saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na 1000 mieszkańców na poziomie -4,4¹¹.

Jastrzębie-Zdrój jest silnym ośrodkiem gospodarczym. Znajduje się tu Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna, Podstrefa Jastrzębsko-Żorska S.A. Działalność przedsiębiorców w mieście wspierają Wydział Strategii, Rozwoju i Obsługi Inwestora oraz Gminne Centrum Informacji.

W Jastrzębiu-Zdroju w roku 2017 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 5 836 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 4 200 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 485 nowych podmiotów, a 484 podmioty zostały wyrejestrowane. Na przestrzeni lat 2009-2017 najwięcej (680) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (485) w roku 2017. W tym samym okresie najwięcej (755) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (440) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2010 roku.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Jastrzębiu-Zdroju najwięcej (535) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (5 511) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników. 0,4% (21) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 18,7% (1 091) podmiotów, a 80,9% (4 724) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w

⁶ *Miasto Jastrzębie-Zdrój*, http://www.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_slaskie/portrety_miast/miasto_jastrzebie-zdroj.pdf [data odczytu: 15.10.2013].

⁷ *Strategia Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do 2015 roku*, Urząd Miasta w Jastrzębiu-Zdroju, Jastrzębie-Zdrój, maj 2009, s. 7.

⁸ Tamże, s. 8.

⁹ *Jastrzębie-Zdrój*, http://www.polskawliczbach.pl/Jastrzebie_Zdroj [data odczytu 11.04.2019]

¹⁰ *Jastrzębie-Zdrój*, http://www.polskawliczbach.pl/Jastrzebie_Zdroj [data odczytu 11.04.2019]

¹¹ *Jastrzębie-Zdrój*, http://www.polskawliczbach.pl/Jastrzebie_Zdroj [data odczytu 11.04.2019]

Jastrzębiu-Zdroju najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (30.6%) oraz Budownictwo (12.9%)¹².

W Jastrzębiu-Zdroju na 1000 mieszkańców pracuje 278 osób. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. 38,5% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 61,5% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w Jastrzębiu-Zdroju wynosiło w 2017 roku 5,3% (7,2% wśród kobiet i 3,6% wśród mężczyzn). Jest to wartość porównywalna do stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa śląskiego oraz znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski. W 2017 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Jastrzębiu-Zdroju wynosiło 6 609,12 PLN, co odpowiada 146.00% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Jastrzębia-Zdroju 2 927 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 13 384 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 10 457. 6,4% aktywnych zawodowo mieszkańców Jastrzębia-Zdroju pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 53,4% w przemyśle i budownictwie, a 13,2% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 5,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

W 2017 roku w mieście działały 23 przedszkola, 4 żłobki i kluby dziecięce, 3 całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży 19 szkół podstawowych, 15 gimnazjów, 4 zasadnicze szkoły zawodowe, 7 liceów ogólnokształcących, 6 techników, 14 szkół policealnych oraz 23 szkoły dla dorosłych¹³. Na potrzeby osób starszych uruchomiono Uniwersytet Trzeciego Wieku działający przy Uniwersytecie Śląskim¹⁴.

Na terenie Jastrzębia-Zdroju funkcjonują dwa szpitale publiczne oraz niepubliczne zakłady opieki medycznej, obejmujące swoim zakresem podstawową opiekę medyczną, porady specjalistyczne, opiekę rehabilitacyjną i inne formy leczenia¹⁵.

W mieście działa ponadto wiele instytucji i ośrodków oferujących dostęp do różnorodnych form aktywności kulturalnej takich, jak: Miejski Ośrodek Kultury czy Miejska Biblioteka Publiczna oraz różnorodne galerie. Do dyspozycji młodzieży pozostają również świetlice osiedlowe i sołectkie. Wśród ośrodków sportowych można z kolei wymienić: Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Międzyszkolny Ośrodek Sportowy oraz kilkadziesiąt klubów sportowych organizujących liczne imprezy sportowe i rekreacyjne. Baza sportowa Jastrzębia-Zdroju obejmuje między innymi: krytą pływalnię „Laguna”, całoroczne lodowisko, wielofunkcyjną halę widowiskowo-sportową, halę „Omega”, stadion miejski i kąpielisko „Zdrój”.

1.2. Miasto Karviná

Karviná jest miastem położonym w województwie morawsko-śląskim (Moravskoslezský kraj), 18 km na wschód od jego stolicy (Ostrava); od północy granicząc z Rzeczpospolitą Polską¹⁶. Jej powierzchnia wynosi 57,48 km². Ośrodek, który powstał w 1268 roku, składa się z 9 dzielnic: Karviná-Fryštát, Karviná-Doly, Karviná-Lázně Darkov, Karviná-Ráj, Karviná-Staré Město, Karviná-Nové Město, Karviná-Mizerov, Karviná-Hranice, Karviná-Louky¹⁷. Historyczne położenie miasta na szlaku handlowym pomiędzy Bałtykiem a Węgrami, uczyniło z niego ważny ośrodek gospodarczy i kulturalny regionu. Jego rozwój przypadł głównie na II poł. XVIII w. i był związany z odkryciem pokładów węgla kamiennego na tym terenie. Przez dziesięciolecia Karviná była zaliczana do miejsc z wysoką koncentracją wydobycia tego surowca, jednak w ostatnich latach wzrosło znaczenie innych gałęzi gospodarki, w tym turystyki. Otwarto tu również Wydział Handlu i Przedsiębiorczości

¹² Jastrzębie-Zdrój, http://www.polskawliczbach.pl/Jastrzebie_Zdroj [data odczytu 11.04.2019].

¹³ Jastrzębie-Zdrój, http://www.polskawliczbach.pl/Jastrzebie_Zdroj [data odczytu 11.04.2019].

¹⁴ *Strategia Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do 2015 roku*, op.cit., s. 12.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ *Město Karviná*, http://www.karvina.cz/portal/page/portal/uvodni_stranka/mesto_karvina [data odczytu: 15.10.2013].

¹⁷ *Něco o městě*, http://www.karvina.cz/portal/page/portal/uvodni_stranka/mesto_karvina/o_meste [data odczytu: 15.10.2013].

opawskiego Uniwersytetu Śląskiego (Slezská univerzita v Opavě Obchodně podnikatelská fakulta v Karvině), dzięki czemu Karviná stała się ośrodkiem akademickim. To jednak dzięki uzdrowisku Darkov miasto jest znane w świecie z nowoczesnych metod leczenia chorób narządów ruchu. Obecnie stanowi ono silny i dynamicznie rozwijający się ośrodek¹⁸.

Według danych Czeskiego Urzędu Statystycznego (Krajská správa Českého statistického úřadu v Ostravě) liczba obywateli miasta Karviná na dzień 1 stycznia 2017 roku wynosiła 54.413. Struktura ludności według płci wskazywała przewagę liczby kobiet - 50,8% mieszkańców nad mężczyznami - 49,2%¹⁹. Z danych statystycznych za 2017 rok wynika również, że urodzenia żywe na 1000 mieszkańców kształtowały się na poziomie 9,1‰; zgoni na 1000 mieszkańców kształtowały się na poziomie 12,7‰; przyrost naturalny na 1000 mieszkańców kształtował się na poziomie -3,6‰, a saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na 1000 mieszkańców na poziomie -12,8‰.

Miasto jest silnym ośrodkiem gospodarczym. Znajduje się tu Park Przemysłowy Karviná i strefa przemysłowa Karviná. Działalność przedsiębiorców w mieście wspierają również: Powiatowa Izba Gospodarcza Karviná (Okresní hospodářská komořa Karviná) oraz Regionalne biuro Karviná (Regionální kancelář Karviná)²⁰. W mieście znajduje się Business Gate - centrum coworkingowe, które zostało założone i jest obsługiwane przez Urząd Miasta w Karwinie we współpracy z Wydziałem Handlu i Przedsiębiorczości opawskiego Uniwersytetu Śląskiego (Slezská univerzita v Opavě Obchodně podnikatelská fakulta v Karvině). Celem centrum jest wspieranie przedsiębiorczości. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku zarejestrowanych było ogółem 7657 podmiotów, w tym 5434 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 589 organizacji handlowych, 160 spółdzielni, 39 spółek akcyjnych, 22 firmy zajmujące się rolnictwem oraz 382 prowadzących inną działalność²¹.

Dane statystyczne na dzień 31 grudnia 2017 roku dotyczące bezrobocia rejestrowanego mówią, że jego stopa w tym czasie wyniosła 10,33%²².

Karviná to ośrodek, w którym działało w ubiegłym roku 12 przedszkoli, 12 szkół podstawowych, 1 podstawowa szkoła artystyczna oraz 7 szkół średnich²³. Uczelniami wyższymi są natomiast Wydział Handlu i Przedsiębiorczości opawskiego Uniwersytetu Śląskiego (Slezská univerzita v Opavě Obchodně podnikatelská fakulta v Karvině) oraz Wyższa Szkoła Społeczno-Administracyjna (Vysoká škola sociálně-správní)²⁴.

Na terenie miasta funkcjonują dwa szpitale publiczne oraz zakłady opieki medycznej, obejmujące swoim zakresem podstawową opiekę medyczną, porady specjalistyczne, opiekę rehabilitacyjną i inne formy leczenia²⁵.

Wśród wielu instytucji i ośrodków oferujących dostęp do różnorodnych form aktywności kulturalnej można wymienić: Miejski Dom Kultury (Městský dům kultury Karviná), Regionalną Bibliotekę Karviná (Regionální knihovna Karviná), czy Muzeum Cieszyńskie (Těšínské muzeum) oraz szereg muzeów i galerii. Do ośrodków sportowych można z kolei zaliczyć: Stadion Miejski

¹⁸ Město Karviná, http://www.karvina.cz/portal/page/portal/uvodni_stranka/mesto_karvina [data odczytu: 15.10.2013].

¹⁹ Vybrané statistické údaje za obec, <https://www.czso.cz/csu/xt/bilance-poctu-obyvatel-v-obcich-moravskoslezskeho-kraje> [data odczytu: 08.04.2019].

²⁰ Průmyslová zóna, http://www.karvina.cz/portal/page/portal/uvodni_stranka/mesto_karvina/podnikani_investovani/zona [data odczytu: 15.10.2013].

²¹ Vybrané statistické údaje za obec, https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_af=uziv-dotaz#k=5&pvokc=43&uroven=70&w= [data odczytu: 08.04.2019].

²² Nezaměstnanost v kraji podle MPSV k 31.12.2017, https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_af=vystup-objekt&pvo=ZAMD004&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&pvokc=65&pvoch=8111&c=v3~2_RP2017M_P12DPPDM [data odczytu: 08.04.2019].

²³ Vybrané statistické údaje za obec, https://www.msk.cz/skolstvi/seznam_skol.html [data odczytu: 08.04.2019].

²⁴ Vybrané statistické údaje za obec, http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&potvrz=Dokon%C48Dit+%C3%BApravy&pro_1_154=598917&cislotab=MOS+ZV01&str=tabdetail.jsp [data odczytu: 15.10.2013].

²⁵ Vybrané statistické údaje za obec, http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&potvrz=Dokon%C48Dit+%C3%BApravy&pro_1_154=598917&cislotab=MOS+ZV01&str=tabdetail.jsp [data odczytu: 15.10.2013].

(Městský fotbalový klub Karviná, z.s.), kápielisko letnie, halę do gry w piłkę ręczną (klub Handball Club Baník OKD Karviná”) i kompleks sportowy przy Szkole Podstawowej „Dělnická”²⁶.

1.3. Město Havířov

Havířov to młode miasto (prawa miejskie otrzymało w 1955 roku) położone w województwie morawsko-śląskim (Moravskoslezský kraj), które na północy graniczy z miejscowościami Petřvald, Orlová i Karviná, natomiast na zachodzie z ośrodkami Šenov a Václavovice. Jego powierzchnia wynosi 32,07 km². Havířov składa się z 8 dzielnic: Havířov, Životice, Bludovice, Podlesí, Šumbark, Dolní Suchá, Prostřední Suchá a Dolní Datyně²⁷. Znajduje się tutaj mniej zakładów i przedsiębiorstw zajmujących się przemysłem niż w okolicy, co świadczy o tym, że charakter miasta (sypialni) zgodny z jego pierwotnymi założeniami, pozostał nadal bez zmian²⁸.

Zgodnie z danymi Czeskiego Urzędu Statystycznego - Havířov zamieszkiwało w 2017 roku (na dzień 1 stycznia) 73.274 obywateli. Struktura ludności według płci wskazywała przewagę liczby kobiet - 51,4 % mieszkańców nad mężczyznami - 48,6 %. Z danych statystycznych za 2017 rok wynika również, że urodzenia żywe na 1000 mieszkańców kształtowały się na poziomie 9,0 ‰; zgony na 1000 mieszkańców kształtowały się na poziomie 12,5 ‰; przyrost naturalny na 1000 mieszkańców kształtował się na poziomie -3,5 ‰, a saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na 1000 mieszkańców na poziomie -8,7 ‰²⁹.

W zakresie przedsiębiorczości miasto wspiera Miejskie Biuro Nieruchomości Sp. z o.o. (Městská realitní agentura, s.r.o.), które w ramach swoich kompetencji prowadzi działania w zakresie zabezpieczania inwestycji budowlanych (od momentu przygotowania dokumentacji projektowej i zdobycia pozwolenia na budowę do finalnej realizacji przedsięwzięcia)³⁰. Miasto w ramach wspierania przemysłu i przedsiębiorczości stworzyło strefę przemysłową „Dukla”. Jej powierzchnie mogą być wykorzystywane również na potrzeby przemysłu lekkiego, usług i rzemiosła, usług użyteczności publicznej o charakterze komercyjnym włącznie z infrastrukturą handlową i kulturalną, placówek naukowych, budynków administracyjnych, gastronomii, obiektów noclegowych oraz infrastruktury związanej z zagospodarowaniem czasu wolnego, bez ograniczeń jeżeli chodzi o wysokość i gęstość zabudowy³¹.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku zarejestrowanych było ogółem 11.928 podmiotów, w tym 9.254 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, 1.085 organizacji handlowych, 33 spółki akcyjne, 41 firm zajmujących się rolnictwem, 13 spółdzielni oraz 644 prowadzące inną działalność³².

Dane statystyczne z 31 grudnia 2017 roku dotyczące bezrobocia rejestrowanego mówią, że jego stopa w tym czasie wyniosła 8,75 %³³.

Havířov to ośrodek, w którym funkcjonują obecnie 32 przedszkola, 17 szkół podstawowych, 2 podstawowe szkoły artystyczne oraz 11 szkół średnich. Ośrodkiem akademickim jest natomiast Wyższa Szkoła Społeczno-Administracyjna (Vysoká škola sociálně-správní)³⁴.

²⁶ Vybrané statistické údaje za obec, http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&potvrđ=Dokon%C4%8Dit+%C3%BApravy&pro_1_154=598917&cislotab=MOS+ZV01&str=tabdetail.jsp [data odczytu: 15.10.2013].

²⁷ Město Havířov - Havířov v číslech, <https://www.havirov-city.cz/historie-soucasnost/havirov-v-cislech/havirov-v-cislech> [data odczytu: 23.04.2019].

²⁸ Tamże.

²⁹ Český statistický úřad - Bilance počtu obyvatel v obcích Moravskoslezského kraje v roce 2017, https://www.czso.cz/documents/11288/17833687/obec_MSK_2017.pdf/46a5c079-34de-4403-b81f-9cb58f718c9a?version=1.1 [data odczytu: 23.04.2019].

³⁰ Městská realitní agentura Havířov - Profil společnosti, <https://www.mra.cz/spolecnost/> [data odczytu: 23.04.2019].

³¹ MAGISTRÁT MĚSTA HAVÍŘOVA. Interní dokumentace. [23.04.2019].

³² Český statistický úřad - Veřejná databáze, <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=43&uroven=70&w=> [data odczytu: 23.04.2019].

³³ Český statistický úřad - Veřejná databáze, https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAMD004&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&pvokc=65&pvoch=8111&c=v3~2_RP2017M_P12DPPDM [data odczytu: 23.04.2019].

Na terenie miasta funkcjonuje jeden szpital publiczny oraz zakłady opieki medycznej, obejmujące swoim zakresem podstawową opiekę medyczną, porady specjalistyczne, opiekę rehabilitacyjną i inne formy leczenia³⁵.

Wśród licznych instytucji i ośrodków oferujących dostęp do różnorodnych form aktywności kulturalnej można wymienić: domy kultury Petra Bezruče czy Leoše Janáčka, Bibliotekę Miejską (Městská knihovna) oraz kina, galerie i muzea. Do ośrodków sportowych można z kolei zaliczyć: kryty basen Havířov-Šumbark, kąpielisko letnie, Miejską Halę Sportową „Slavie”, halę wielofunkcyjną, stadion piłkarski, kryty tor kartingowy, boiska dla dzieci oraz pozostałą infrastrukturę kulturalno-sportową³⁶.

2. Wstępna analiza możliwości współpracy miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov

W celu przeprowadzenia wstępnej analizy możliwości współpracy Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova wzięto pod uwagę zapisy znajdujące się w dokumentach strategicznych poszczególnych miast, w których zdefiniowano ich stan wyjściowy (analiza SWOT) oraz określono priorytety, kierunki rozwoju i działania zmierzające do realizacji wyznaczonych celów. Przeanalizowano również bariery we współpracy transgranicznej pomiędzy działającymi na terenie miast instytucjami oraz możliwości ich pokonywania.

2.1. Analiza dokumentów strategicznych

Analiza porównawcza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń trzech największych ośrodków miejskich w Euroregionie Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko pokazuje, że istnieje między nimi wiele podobieństw zarówno w układzie bilateralnym (Jastrzębie-Zdrój - Karviná; Jastrzębie-Zdrój - Havířov; Karviná - Havířov), jak i trilateralnym (Jastrzębie-Zdrój - Karviná - Havířov) (zestawienie przedstawiono w tabeli 1).

W przypadku mocnych stron wspólnych dla wszystkich trzech ośrodków na pierwszy plan wysuwa się położenie - w sąsiedztwie granicy oraz dostępność komunikacyjna - bliskość węzłów drogowych i ważnych szlaków komunikacyjnych. Charakterystyczny jest dla nich również wysoki udział terenów zielonych w granicach miejskich lub w ich bezpośrednim położeniu. Ponadto Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov mogą poszczycić się tradycją różnych dyscyplin sportowych oraz dużą liczbą organizacji zajmujących się sportem. Z kolei walory turystyczne (dostępność miejsc turystyki weekendowej, możliwość organizowania krótkich wizyt turystów w mieście, czy uprawianie rekreacji wodnej) oraz dobry stan infrastruktury technicznej wymieniane są tylko w ramach mocnych stron czeskich miejscowości.

Jeżeli chodzi o słabe strony, to w przypadku wszystkich trzech ośrodków występuje tendencja zmniejszania się liczby mieszkańców oraz odpływ ludności dotyczący zwłaszcza młodego pokolenia. Z tym zjawiskiem wiąże się również kwestia postrzegania miasta. Coraz częściej obywatele Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova mają negatywne wyobrażenie o miejscu, które zamieszkują; nie utożsamiają się z nim. Jastrzębie-Zdrój i Karviná, jak również Havířov borykają się z niewystarczającą liczbą miejsc parkingowych, natomiast minusem zarówno w przypadku Jastrzębia-Zdroju, jak i Havířova oraz Karviny są problemy w sferze przedsiębiorczości (w tym między innymi niski potencjał MŚP czy słabe zorganizowanie przedsiębiorców), niedostosowanie oferty szkolnictwa wyższego do rynku pracy i niewielka liczba szkół wyższych, a także słabo rozwinięta branża turystyczna (małe zainteresowanie miastami ze strony odwiedzających). Biorąc pod uwagę słabe strony można ponadto zauważyć, że w przypadku obu czeskich miejscowości mamy do czynienia z brakiem lub niską jakością wielofunkcyjnych, całorocznych obiektów sportowych. Problem stanowi także zanieczyszczenie powietrza będące następstwem nasilenia ruchu (transport wielkogabarytowy) w centrum miast. Negatywne aspekty potęguje ponadto wzrost patologii społecznych (wykluczenia

³⁴ Havířov - Školy a školská zařízení, <https://www.havirov-city.cz/institute-urady-organizace/skolska-zarizeni/ostatni-skolska-zarizeni> [data odczytu: 23.04.2019].

³⁵ Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb - vyhledávání poskytovatele, <https://nrpzs.uzis.cz/index.php?pg=vyhledavani-poskytovatele> [data odczytu: 23.04.2019].

³⁶ Město Havířov - Volný čas, <https://www.havirov-city.cz/volny-cas> [data odczytu: 23.04.2019].

społecznego, przestępczości i uzależnienia, zwłaszcza wśród młodych obywateli) oraz niekorzystna struktura siły roboczej, która nie sprzyja zatrudnieniu (kwalifikacje i wykształcenie pracowników nie odpowiadają potrzebom rynku).

Wszystkie miasta dostrzegają szansę rozwoju, jaką niesie ze sobą wykorzystanie terenów pokopalnianych i poprzemysłowych, a także inwestowanie w tereny rekreacyjne (zielen miejska). W ich ocenie szansą jest również zmiana wizerunku miasta i jego postrzegania (przez mieszkańców i przyjezdnych) dzięki rozwojowi różnego rodzaju form aktywności (sport, kultura, szkolnictwo wyższe). Dla Jastrzębia-Zdroju i Karviny ważnymi czynnikami, które mogą zdecydować o ich przyszłości są współpraca transgraniczna i kształcenie, w tym rozwój gospodarki opartej na wiedzy. Z kolei Jastrzębie-Zdrój i Karviná swoją przyszłość upatrują w rozwoju przedsiębiorczości (mikroprzedsiębiorstw i MŚP) i efektywnym wykorzystaniu zewnętrznych źródeł finansowania.

W przypadku zagrożeń, jakie stoją przed wszystkimi trzema ośrodkami, w pierwszej kolejności należy wymienić niekorzystne procesy demograficzne, jak chociażby starzenie się społeczeństwa (spadek udziału obywateli w wieku produkcyjnym), czy negatywne saldo migracji (małe zainteresowanie pozostaniem w mieście ze strony młodzieży). Problemem może być także coraz częściej występujące wykluczenie społeczne (w tym również wśród ludzi młodych - „młodzi emeryci”) i wzrost przestępczości zwłaszcza u nieletnich (nie dotyczy to Karviny, gdzie przestępczość w ostatnich latach maleje). Ponadto w przypadku Karviny i Havířova wzrost natężenia transportu samochodowego może przyczynić się do wzrostu poziomu hałasu i zanieczyszczenia powietrza.

Tabela 1. Zestawienie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova.

MOCNE STRONY		
Jastrzębie-Zdrój	Karviná	Havířov
<ul style="list-style-type: none"> węgiel kamienny koksujący, zapewniający miejsca pracy i wysokie zarobki oraz stałe i stabilne źródło przychodów miasta; miasto przygraniczne, blisko węzłów komunikacyjnych i ważnych szlaków komunikacyjnych; zapewniony dobry poziom usług komunalnych; dobra infrastruktura drogowa w mieście; niski poziom bezrobocia; dobrze uzbrojenie terenów mieszkalnych w większej części miasta; duży udział terenów zielonych w granicach miasta i w jego bezpośrednim otoczeniu; osiedle „Zdrój” wraz z parkiem i obiektami pouzdrowskimi; duży odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym; duża liczba klubów i organizacji sportowych. wydajny wewnętrzny układ komunikacyjny, wysoki poziom rozwoju sportu wyczynowego (sukcesy drużyn siatkarskich i hokejowych i ich znaczny 	<ul style="list-style-type: none"> wzrost zainteresowania przedsiębiorczością w mieście - wejście nowych inwestorów; wzrost potencjału uzdrowiska Darkov; dobrze połączenie komunikacyjne z centrum regionu oraz okolicznymi miastami i wsiami; bliskość polskiej i słowackiej granicy; wzrost jakości produktów związanych z turystyką i czasem wolnym; bardzo dobra dostępność polskiego i słowackiego rynku; dobra dostępność miejsc związanych z turystyką weekendową (Beskidy itp.) - możliwość organizowania krótkich wizyt turystów w mieście; Wydział Handlu i Przedsiębiorczości opawskiego Uniwersytetu Śląskiego; duża liczba klubów i organizacji sportowych; sieć średnich szkół zawodowych; biblioteka regionalna jako miejsce dalszego kształcenia; 	<ul style="list-style-type: none"> jedno z najpiękniejszych miejsc do zamieszkania w całej Aglomeracji Ostrawskiej; dobrze połączenie komunikacyjne ze stolicą regionu oraz okolicznymi miejscowościami; bliskość polskiej i słowackiej granicy; rozwinięty transport publiczny i jego ekologizacja; zainteresowanie miasta o różnorodne dyscypliny sportowe włącznie z szerokim zapleczem sportowców wszystkich wiekowych kategorii, sportowa elita; potencjał rozwojowy dotyczący zaplecza związanego z zagospodarowaniem czasu wolnego; pozytywna ocena jakości wydarzeń kulturalnych; dużo zieleni w zwartej zabudowie miasta, możliwość uprawiania rekreacji w okolicznych lasach; dobrze możliwości do

<ul style="list-style-type: none"> • udział w promocji miasta) • bogata oferta w zakresie sportu i rekreacji (imprezy, programów cyklicznych), • bogata oferta w zakresie sportu i rekreacji (imprezy, programy cykliczne), • silne poczucie tożsamości i wspólnoty w sołectwach (wysoka frekwencja wyborcza i aktywność lokalna), • aktywność samorządów zakresie pozyskiwania zewnętrznego finansowania projektów, • wysoki potencjał placówek edukacyjnych i osiągnięcia uczniów w szczególności na poziomie ponadgimnazjalnym • dostępność terenów dla kreowania przestrzeni spotkań mieszkańców, rekreacji i wypoczynku (jary, tereny uzdrowiska, OWN), • aktywność spółdzielni mieszkaniowych w zakresie warunków technicznych budynków mieszkalnych i ich otoczenia, • dostępność wielofunkcyjnej i nowocześniejszej infrastruktury społeczno – rekreacyjnej • wysoka generalna ocena jakości usług publicznych i poziomu życia w mieście w badaniach mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • działająca sieć infrastruktury społecznej; • duża ilość zieleni i parków w mieście; • szeroka oferta sportowo-rekreacyjna (wydarzenia, cykliczne programy); • segregacja odpadów komunalnych; • infrastruktura techniczna; • projekty budowy nowych domów jednorodzinnych; • zamek Frysztat wraz z historycznym centrum i parkiem; • wyposażenie kompleksów sportowych, miejsc do uprawiania sportu znajdujących się na osiedlach; • system monitoringu; • długoletnia tradycja i wysoka jakość dyscyplin sportowych (np. piłka ręczna); • niższe ceny mieszkań; • ponadprzeciętny poziom świadczenia usług drogowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • uprawiania rekreacji na dwóch zbiornikach wodnych w pobliżu Beskidów; • pozytywne oceny poziomu nauczania w przedszkolach i szkołach podstawowych; • szeroka sieć instytucji świadczących usługi społeczne; • włączenie organizacji pozarządowych w opiekę socjalną; • wpływ miasta na politykę mieszkaniową (miasto jest trzecim pod względem wielkości właścicielem mieszkań); • dobry stan rekonstruowanej infrastruktury technicznej (gazyfikacja); • zasiedlanie peryferyjnych części miasta, włącznie z budową infrastruktury technicznej; • rozwinięta podstawowa sieć gospodarowania odpadami oraz opracowana koncepcja gospodarowania odpadami; • duży fundusz mieszkaniowy; • wsparcie seniorów w zakresie zagospodarowania czasu wolnego; • dostępność klubów seniora; • cykliczne organizowanie wydarzeń kulturalnych (ponadregionalnych o charakterze międzynarodowym); • odpowiednia liczba sal wystawowych i galerii uwzględniających aspekty związane z międzynarodową wymianą.
--	---	---

SLABE STRONY

Jastrzębie-Zdrój	Karviná	Havířov
<ul style="list-style-type: none"> • monokultura przemysłowa wywierająca mocny wpływ na sferę gospodarczo-kulturową; • Niski potencjał MŚP (Małych i Średnich Przedsiębiorstw); • nieefektywnie działające instytucje otoczenia biznesu; • niedostosowana oferta szkolnictwa wyższego i zawodowego; • zmniejszająca się liczba mieszkańców miasta, w tym odpływ młodych, zdolnych ludzi wyjeżdżających na studia bez perspektywy powrotu; • część obszaru miasta objęta 	<ul style="list-style-type: none"> • starzenie się społeczeństwa; • wzrost patologii społecznych; • niższy wskaźnik zatrudnienia wśród grup zagrożonych bezrobociem; • mała mobilność pracowników do podnoszenia kwalifikacji; • niższy poziom wykształcenia - ponadprzeciętny udział osób z niższym poziomem wykształcenia w porównaniu z całością województwa, jak i innymi dużymi miastami w województwie; • asymetria pomiędzy popytem a podażą siły roboczej 	<ul style="list-style-type: none"> • przekraczanie niektórych limitów związanych z emisją; • wpływ transportu samochodowego na zanieczyszczenie, duże nasilenie ruchu w centrum miasta, brakująca obwodnica; • przestarzała część administracyjna dworca kolejowego wraz z terenami przyległymi; • spadek liczby mieszkańców miasta i związane z tym obniżanie się przychodów z podatków; • spadek liczby obywateli

<p>szkodami górniczymi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak identyfikacji mieszkańców z miastem; • konsumpcyjny model spędzania wolnego czasu; • niewystarczająca infrastruktura dla spędzania wolnego czasu powodująca odpływ środków finansowych; • niewystarczająca liczba miejsc parkingowych śródmieścia; • brak „rynku”, placu spełniającego funkcje centrum miasta; • niewystarczające uzbrojenia terenów przeznaczonych pod inwestycje; • niska aktywność zawodowa kobiet; • słabo rozwinięta branża turystyczna; • brak linii kolejowej. • niewystarczająca współpraca samorządu i JSW SA. • niskie zainteresowanie mieszkańców miasta ofertą w zakresie kultury, • niskie zainteresowanie mieszkańców ofertą programową w zakresie sportu i rekreacji, • niski poziom tzw. partnerstwa lokalnego – trwałej współpracy samorządu, organizacji społecznych i liderów biznesu, • niska ocena miasta jako miejsca pracy i rozrywki pracy wykazana w badaniach społecznych mieszkańców Jastrzębia-zdroju, • degradacja publicznych przestrzeni centrów osiedli (obiekty i mała infrastruktura nie spełniają wymaganych funkcji społecznych, usługowo-handlowych). 	<p>(kwalifikacje i wykształcenie pracowników nie odpowiadają potrzebom rynku);</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyższy poziom bezrobocia w porównaniu z całością województwa, jak i innymi dużymi miastami w województwie; • profil bezrobotnych - długoletni bezrobotni, bezrobotni niepełnosprawni itp.; • wciąż niedostateczne wyposażenie szkół, w tym w nowoczesne przyrządy do prowadzenia zajęć; • niska mobilność pracowników; • wysoki odsetek osób, które potrzebują pomocy socjalnej, np. bezdomnych, byłych więźniów itp.; • niski poziom świadomości ekologicznej; • wciąż niedostateczna ochrona przeciwpowodziowa; • skanalizowanie peryferyjnych części miasta; • zanieczyszczanie środowiska związane z eksploatacją węgla; • brak hali wielofunkcyjnej przeznaczonej do organizowania wydarzeń adresowanych dla większej liczby uczestników, brak odpowiednio wyposażonych obiektów sportowych oraz obiektów związanych z zagospodarowaniem czasu wolnego, np. organizacją koncertów na żywo; • negatywne wyobrażenie o mieście; • niedostateczna liczba nowych mieszkań; • niska jakość, przestarzałe lub nie funkcjonujące całoroczne obiekty sportowe; • mała liczba obiektów organizujących wydarzenia społeczno-kulturalne; • duży udział brownfields w mieście ; • „Architektoniczne ubóstwo“ osiedli; • ciężenie transportu międzynarodowego w kierunku centrum miasta; • mała liczba miejsc 	<p>w wieku produkcyjnym;</p> <ul style="list-style-type: none"> • nierównomierna struktura kwalifikacji siły roboczej; • niedostateczna aktywność w zakresie przedsiębiorczości w porównaniu ze średnią krajową; • mała liczba przedsiębiorstw produkcyjnych oraz brak dużych, dobrze prosperujących firm, które stanowiłyby o stabilnej ekonomice miasta; • słabe zorganizowanie przedsiębiorców; • niewielka liczba tanich pomieszczeń do prowadzenia działalności przez małych i średnich przedsiębiorców; • słabsza lokalna tożsamość mieszkańców miasta; • małe zainteresowanie miastem z punktu widzenia turystyki i związane z tym znikome wsparcie dla rozwoju ruchu turystycznego (brak atrakcji turystycznych); • brak ośrodków badawczo-rozwojowych, niewielka liczba szkół wyższych; • brak specjalistycznej opieki zdrowotnej (choroby psychiczne, osoby uzależnione itp.); • koncentracja społecznie wykluczonych mieszkańców w peryferyjnych częściach miasta; • niewystarczająca infrastruktura oświetleniowa; • w przypadku wyłączenia zasilania (prądu) nie ma możliwości jego podtrzymania innym systemem; • niefunkcjonalna sieć ścieżek rowerowych; • mała różnorodność infrastruktury sportowej dla różnych kategorii wiekowych (juniorzy, seniorzy); • brak infrastruktury miejskiej wspierającej ekologiczne gospodarowanie odpadami (kosze na śmieci z segregacją odpadów); • brak technologii smart w publicznym transporcie zbiorowym; • brak zrewitalizowanej części dworowej w zabudowie
---	---	--

	<p>parkingowych zarówno w centrum, jak i na osiedlach;</p> <ul style="list-style-type: none">• stan sieci dróg miejskich;• niedostateczna liczba oraz jakość ścieżek i tras rowerowych, a także wzajemne powiązanie.	<p>mieszkańcowi;</p> <ul style="list-style-type: none">• niewykorzystane wody opadowe w zabudowie mieszkaniowej i związane z tym złe warunki mikroklimatyczne w mieście;• niewystarczająca liczba miejsc parkingowych w zabudowie mieszkaniowej;• brak koncepcji związanej z odnową zieleni;• brak zainteresowania ze strony młodszych seniorów członkostwem w klubach seniora i tym, co się nich dzieje;• niewielkie zainteresowanie ze strony szkół aktywną współpracą transgraniczną w obszarze szkolnictwa;• niewystarczająca liczba osób pracujących w organizacjach pozarządowych na rzecz współpracy międzynarodowej (członkowie instytucji są najczęściej wolontariuszami).
--	---	--

SZANSE		
Jastrzębie-Zdrój	Karviná	Havířov
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój mikroprzedsiębiorstw i MŚP świadczących usługi; • sport jako forma spędzania wolnego czasu i profilaktyka zdrowia, stanowiący wizerunek miasta; • rozwój współpracy z miastami partnerskimi oraz euroregionami w obszarach samorządowym; gospodarczym i kulturalnym; • rozwój centrów logistycznych - terminali i infrastruktury okołodrogowej, w tym gastronomii i hotelarstwa; • wykorzystanie „Porozumienia Jastrzębskiego” w budowaniu wizerunku miasta; • wykorzystanie jarów jako terenów rekreacyjnych; • rozwój gospodarki opartej na wiedzy; • wykorzystanie terenów pokopalnianych; • pozyskiwanie funduszy strukturalnych w celu rozwoju społeczno-gospodarczego miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> • dalszy rozwój funkcji uzdrowiskowych jako stymulator wzrostu ekonomicznego; • rozwój usług jako jednej ze znaczących gałęzi gospodarki miasta; • współpraca transgraniczna; • zwiększająca się liczba nowych miejsc pracy w mieście i jego okolicy; • turystyka kongresowa; • ścisłe powiązanie gospodarki miasta kluczowymi obszarami działalności w województwie morawsko-śląskim (np. wzrost przemysłu motoryzacyjnego); • rozwijanie sektora usług społecznych, usług dla seniorów i związanej z tym przedsiębiorczości; • wzrost liczby cudzoziemców jako odpowiedź na niedostatek siły roboczej (również zagrożenie); • wykorzystanie różnych źródeł finansowanie (w celu budowania infrastruktury sportowej, obiektów związanych z opieką społeczną, kulturą itp.); • aktywności skierowane na prezentację miasta i zmianę postrzegania jego image'u; • rozszerzanie możliwości rozwoju szkolnictwa wyższego; • możliwość wykorzystania potencjału siły roboczej, która ma powyżej 50 lat; • wzrost odsetka społeczności multikulturowej; • wzrost możliwości kształcenia przez całe życie; • cykliczne analizy rynku pracy w ujęciu sektorowym; • odpowiednie planowanie przestrzenne; • zapewnienie kompleksowej gospodarki odpadami w mieście; • nowe możliwości w zakresie wykorzystania terenów rekultywowanych i brownfields; • rewitalizacja osiedli, ich wyglądu oraz funduszu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie budowanej infrastruktury drogowej w celu polepszenia jakości transportu i dostępności komunikacyjnej; • dobudowanie sieci ścieżek rowerowych zgodnie ze strategicznym planem transportu rowerowego • wykorzystanie funkcjonującego zintegrowanego systemu komunikacji publicznej Aglomeracji Ostrawskiej; • możliwość rozwoju terenów zielonych w celach rekreacyjnych; • możliwość ekologicznego wykorzystania zbiorników wodnych na terenach pokopalnianych; • wzrost liczby firm w ciągu ostatnich pięciu lat (wzmocnienie środowiska gospodarczego); • wzmocnienie turystyki; • wzrost poziomu kultury i prestiżu miasta poprzez rozwój szkolnictwa wyższego; • możliwość wykorzystania kopalni „Dukla” po zakończeniu wydobywania (we współpracy z nowym właścicielem); • wykorzystanie różnych źródeł finansowania (w celu budowania infrastruktury sportowej, obiektów związanych z opieką społeczną, kulturą itp.); • odnowienie funduszu mieszkaniowego; • poprawa jakości życia społecznego na osiedlach z wykorzystaniem funduszy Unii Europejskiej; • przygotowanie do nowego okresu programowania na lata 2021-2027; • potrzeba inwestycji w modernizację oświetlenia; • zintensyfikowanie działania systemu wykorzystywania poszczególnych elementów gospodarowania odpadami (końcowa obróbka - segregacja; wsparcie

	<p>mieszkaniowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • odnowa starych i powstanie nowych terenów zielonych; • przygotowanie do nowego okresu programowania - np. Program rozvoje města Karviné - „Karviná všemi deseti”, Memorandum o pohornické krajině. 	<p>początkowej segregacji odpadów w gospodarstwach domowych z naciskiem na segregację odpadów biodegradowalnych i innych odpadów, które mogą być ponownie wykorzystane;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój punktów zbiórki odpadów; • rozwój miejsc pracy na terenie miasta i w jego bezpośredniej bliskości; • odnowa i wsparcie systemu centralnego ogrzewania dla domów jednorodzinnych w kontekście obniżenia emisji zanieczyszczeń i jego optymalizacji; • tworzenie możliwości pracy dla osób długotrwale bezrobotnych i o niskich kwalifikacjach • wykorzystanie wód opadowych w zabudowie miejskiej; • rewitalizacja części pomieszczeń w zabudowie miejskiej, w tym odnowienie zieleni i stworzenie stref ciszy; • tworzenie stref rozwoju w mieście w powiązaniu z planem zagospodarowania przestrzennego ; • wykorzystanie technologii smart w obszarze transportu (parkingi, sygnalizacja świetlna na krzyżowaniach itp.); • wprowadzenie nowoczesnych technologii do instytucji miejskich • stworzenie koncepcji zarządzania energią; • wsparcie transgranicznych spotkań seniorów i ich wspólnych działań • możliwość finansowania spotkań i działań transgranicznych ze środków budżetu miasta, ewentualnie z funduszy europejskich.
ZAGROŻENIA		
Jastrzębie-Zdrój	Karviná	Haviřov
<ul style="list-style-type: none"> • proces starzenia się społeczeństwa; • możliwość odpływu ludności do rodzinnych miejscowości po przejściu na emeryturę; • zagrożenie wykluczeniem społecznym „młodych 	<ul style="list-style-type: none"> • dalsze negatywne saldo migracji; • wzrost liczby obcokrajowców w mieście jako odpowiedź na niewystarczający zasób siły roboczej (również możliwości); 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zanieczyszczenia dotyczący obiektów niskiej emisji (grzanie węglem); • niewystarczająca liczba miejsc parkingowych w kontekście zwiększającego się natężenia transportu

<p>emerytów”;</p> <ul style="list-style-type: none"> nieuregulowana własność gruntów w obrębie miasta przeznaczonych na cele publiczne; nasilenie się zjawiska spędzania wolnego czasu poza miastem po wybudowaniu autostrad; pogłębienie się zjawiska „monokultury górniczej”; ograniczenie eksploatacji części obiektów publicznych związane z niespełnianiem przepisów przeciwpożarowych; nasilenie konsumpcyjnego modelu spędzania wolnego czasu po uruchomieniu „galerii” - sklepów wielkopowierzchniowych; obniżenie konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw z obszaru handlu po uruchomieniu „galerii” - sklepów wielkopowierzchniowych; wzrost zjawisk patologii społecznej, w tym przestępczości nieletnich. utrzymujący się brak zainteresowania inwestorów zewnętrznych (krajowych i zagranicznych) realizacją projektów na dostępnych terenach w Jastrzębiu-Zdroju, wyraźne rozbieżności pomiędzy oczekiwaniami pracodawców w odniesieniu do poszukiwanych pracowników (fachowcy z kwalifikacjami zawodowymi), a preferencjami edukacyjnymi młodzieży (wykształcenie wyższe), spadek przychodów budżetu miasta generowanych z udziału w podatkach dochodowych stanowiących dochód budżetu wynikający z depopulacji miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> brak zaplecza do rozwoju zawodów z wysoką wartością dodaną lub związanych z badaniami i rozwojem; zmniejszenie znaczenia gospodarczego miasta poprzez koncentrację działalności z obszaru o wyższej wartości dodanej w centrum regionu; dalsze starzenie się społeczeństwa i związane z tym spadek liczby obywateli; wzrost wykluczenia społecznego wśród części obywateli; „ścieranie się” kultur (negatywne); wzrost chorób psychicznych i cywilizacyjnych; niedostateczna liczba niektórych specjalistów (lekarzy itp.); niedostateczne wyposażenie instytucji związanych z zarządzaniem kryzysowym oraz rehabilitacją; spadek liczby obywateli w wieku produkcyjnym w odniesieniu do całkowitej liczby mieszkańców; stare obciążenia środowiska naturalnego; wzrost liczby samochodów jako największego źródła hałasu; niekorzystny wzrost przestępczości; niewystarczająca ilość środków finansowych na konkretne projekty (społeczne, sportowe i kulturalne); obniżenie się poziomu wpływów do budżetu miasta pochodzących z podatków, którego przyczyną jest wyludniania się Karviny. 	<p>samochodowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> wzrost emisji związany ze zwiększaniem się natężenia transportu samochodowego; dalszy wzrost bezrobocia (wzrost przestępczości); ograniczone możliwości znalezienia pracy przez młodzież, co wiąże się z małym zainteresowaniem pozostania w mieście z ich strony; spadek udziału obywateli w wieku produkcyjnym w całkowitej liczbie mieszkańców; spadek liczby uczniów szkół; niewystarczająca liczba placówek świadczących opiekę socjalną dla seniorów; niewystarczająca liczba wyższych szkół zawodowych (służba zdrowia pedagogika, nauki społeczne i techniczne); brak mechanizmów przekwalifikowywania i kształcenia; przesuwająca się w górę granica wiekowa seniorów pogarszanie się mobilności seniorów.
--	---	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Strategia Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do 2020 roku*, Urząd Miasta w Jastrzębiu-Zdroju, Jastrzębie-Zdrój; *Integrovaný plán rozvoje města Karviná pro Regionální operacní program*, Magistrát města Karviná, Karviná, listopad 2008, s. 33-36; *Strategie udržitelného rozvoje města Havířova 2012-2020*, Magistrát města Havířov, Havířov 2012, s. 9-11.

Analiza porównawcza zapisów strategii trzech największych miast w Euroregionie Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko pokazuje, że podejścia do ich tworzenia były różne (zestawienie wybranych zapisów strategii Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova przedstawiono w tabeli 2).

Strategia Jastrzębia-Zdroju dotyczy trzech obszarów społeczno-gospodarczych (społeczeństwa; gospodarki; infrastruktury i środowiska), strategia Karviny sześciu obszarów (gospodarki i przedsiębiorczości; infrastruktury i mieszkalnictwa; rozwoju zasobów ludzkich; środowiska naturalnego i rolnictwa; turystyki i wizerunku miasta oraz jakości życia), a strategia Havířova pięciu obszarów (kształcenia, turystyki i aktywności czasu wolnego; gospodarki miasta; transportu i infrastruktury technicznej; środowiska naturalnego oraz zjawisk społecznych i ochrony zdrowia). Różnice polegają także na stopniu uszczegółowienia działań w ramach osi, priorytetów, czy kroków poszczególnych strategii. Widoczne jest to zwłaszcza pomiędzy Jastrzębiem-Zdrojem, a pozostałymi dwoma ośrodkami (zapisy strategii tego pierwszego mają bardziej ogólny charakter w przeciwieństwie do zapisów strategii Karviny i Havířova). Nie znaczy to jednak, że nie ma w nich podobieństw, jak chociażby kwestii dotyczących problematyki gospodarki. Najistotniejsza różnica z punktu widzenia przyszłej współpracy, polega jednak na braku odwołań w strategii Havířova. Odwołanie takie pojawia się w strategii Jastrzębia-Zdrój, w ramach osi 4 drugiego obszaru³⁷. Również w dokumencie Karviny pod nazwą Program rozvoje města „Karviná všemi deseti” (2019) istnieją tego typu odniesienia dotyczące przynajmniej dziesięcioletniej perspektywy współpracy w tym obszarze.

Tabela 2. Zestawienie wybranych zapisów strategii Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova.

Jastrzębie-Zdrój	Karviná ³⁸	Havířov ³⁹
<p>I. Obszar społeczeństwo Oś 1. Edukacja Oś 2. Kultura Oś 3. Sport, rekreacja i turystyka Oś 4. Zdrowie Oś 5. Społeczeństwo obywatelskie Oś 6. Rozwój społeczeństwa informacyjnego Oś 7. Polityka społeczna</p> <p>II. Obszar gospodarka Oś 1. MŚP i mikroprzedsiębiorcy Oś 2. Inwestycje zewnętrzne Oś 3. Tereny pokopalniane Oś 4. Współpraca transnarodowa (w tym transgraniczna)</p> <p>III. Obszar infrastruktura i środowisko Oś 1. Usługi podstawowe Oś 2. Tereny zielone Oś 3. Ochrona środowiska i opieka nad zabytkami Oś 4. Infrastruktura sportowa Oś 5. Centrum Miasta Oś 6. Polityka mieszkaniowa Oś 7. Bezpieczeństwo Oś 8. Promocja miasta</p>	<p>I. Gospodarka i przedsiębiorczość Priorytet 1.1 Rozwój kształcenia Priorytet 1.2 Atrakcyjne miejsce dla rynku pracy i przedsiębiorców Priorytet 1.3 Tereny i budynki związane z przedsiębiorczością</p> <p>II. Infrastruktura i mieszkalnictwo Priorytet 2.1 Koncepcja transportu w mieście Priorytet 2.2 Skanalizowanie miasta Priorytet 2.3 Polepszenie jakości mieszkalnictwa.</p> <p>III. Rozwój zasobów ludzkich Priorytet 3.1 Wspieranie kształcenia Priorytet 3.2 Wspieranie szkolnictwa wyższego w Karvinie</p> <p>IV. Środowisko naturalne, rolnictwo Priorytet 4.1 Górnictwo i związana z nim działalność Priorytet 4.2 Gospodarowanie</p>	<p>I. Kształcenie, turystyka i aktywności czasu wolnego Krok 1.1 Wsparcie i rozwój kształcenia i szkolnictwa w mieście Krok 1.2 Wspieranie rozwoju życia obywatelskiego i kulturalnego w mieście Krok 1.3 Wspieranie i rozwój turystyki w mieście Krok 1.4 Wspieranie i rozwój aktywności sportowych i infrastruktury sportowej Krok 1.5 Wspieranie i rozwój warunków dla spędzania czasu wolnego</p> <p>II. Gospodarka miasta Krok 2.1 Rozwój miasta jako ośrodka posiadającego wysoką jakość i atrakcyjność z punktu widzenia przedsiębiorczości i rynku pracy Krok 2.2 Rozwój działających obecnie firm i wspierania nowych aktywności z zakresu przedsiębiorczości. Krok 2.3 Zachowanie</p>

³⁷ Celem osi jest wsparcie współpracy Miasta oraz organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw z podmiotami zagranicznymi. Wykorzystując bezpośrednią bliskość granicy państwa oraz sąsiedztwo z Republiką Czeską, władze miasta powinny dołożyć wszelkich starań zmierzających do zacieśnienia związków z czeskimi regionami przygranicznymi. Poza rozwijającymi się formami współpracy kulturowej, ożywieniu winny ulec również stosunki gospodarcze i polityczne. Głównym narzędziem rozwoju współpracy będą nadal struktury Euroregionu Śląsk Cieszyński. Rolą administracji publicznej jest m.in. animowanie wydarzeń służących nawiązywaniu kontaktów gospodarczych i kulturalno-rekreacyjnych zarówno w obszarze przygranicznym, jak i w zakresie współpracy transnarodowej, patrz: *Strategia Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do 2015 roku*, Urząd Miasta w Jastrzębiu-Zdroju, Jastrzębie-Zdrój, maj 2009, s. 28.

³⁸ W zestawieniu pominięto cele strategiczne.

³⁹ W zestawieniu pominięto działania.

	<p>odpadami Priorytet 4.3 Polepszenie gospodarowania odpadami w obszarach priorytetowych Priorytet 4.4 Wsparcie działań zmierzających do poprawy wiedzy w obszarze środowiska naturalnego</p> <p>V. Turystyka i wizerunek miasta Priorytet 5.1 Stworzenie oferty turystycznej Priorytet 5.2 Promocja miasta, dystrybucja oferty Priorytet 5.3 Stworzenie najwyższej jakości turystycznego oznakowania miasta wraz z usługami towarzyszącymi Priorytet 5.4 Wizerunek miasta Priorytet 5.5 Stworzenie grupy roboczej odpowiedzialnej za zarządzanie turystyką w mieście</p> <p>VI Jakość życia Priorytet 6.1 Wspieranie aktywności czasu wolnego Priorytet 6.2 Wspieranie lokalnego planu działań społecznego włączania się Priorytet 6.3 Rozwój usług związanych z bibliotekarstwem i informacją Priorytet 6.4 Wspieranie bezpieczeństwa mieszkańców Priorytet 6.5 Polepszenie struktury, jakości i dostępności opieki zdrowotnej w mieście</p>	<p>urbanistycznego charakteru miasta</p> <p>III. Transport i infrastruktura techniczna Krok 3.1 Rozwój transportu wraz z jego infrastrukturą Krok 3.2 Wspieranie i rozwój obsługi komunikacyjnej miasta. Krok 3.3 Transport statyczny w mieście Krok 3.4 Rozwój infrastruktury technicznej i wodociągowej</p> <p>IV. Środowisko naturalne Krok 4.1 Jakość powietrza i obniżanie poziomu hałasu Krok 4.2 Zielen publiczna w mieście Krok 4.3 Zrównoważony system gospodarowania odpadami Krok 4.4 Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego środowiska naturalnego w mieście Krok 4.5 Edukacja i kształtowanie postaw w zakresie ochrony środowiska</p> <p>V. Zjawiska społeczne i ochrona zdrowia Krok 5.1 Wspieranie i rozwój usług socjalnych w mieście Krok 5.2 Wspieranie usług z zakresu ochrony zdrowia w mieście Krok 5.3 Obniżanie poziomu negatywnych zjawisk społecznych i eliminowanie wykluczenia społecznego</p>
--	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Strategia Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do 2015 roku*, Urząd Miasta w Jastrzębiu-Zdroju, Jastrzębie-Zdrój, maj 2009, s. 21-32; *Strategický plán ekonomického rozvoje statutárního města Karviná (2007 - Aktualizace září 2011)*; Magistrát města Karviná, Karviná, listopad 2008, s. 2-38; *Strategie udržitelného rozvoje města Havířova. Akční plán 2012-2020*, Magistrát města Havířov, Havířov 2012, s. 8-9.

2.2. Analiza barier we współpracy transgranicznej pomiędzy instytucjami z Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířová oraz możliwości ich pokonywania

Analiza współpracy transgranicznej prowadzonej na granicach Polski pokazuje, że istnieje szereg różnego rodzaju barier nie pozostających bez wpływu na tego typu współpracę⁴⁰. Dla przykładu Stanisław Ciok⁴¹ dokonuje identyfikacji najważniejszych ograniczeń współpracy w ramach polskiego

⁴⁰ A. Nowak, M. Olszewski, *Strefa Schengen i inne możliwości rozwoju współpracy transgranicznej w Euroregionie Śląsk Cieszyński*, Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”, Cieszyn 2010, s. 10.

⁴¹ A. Mierosławska, *Czynniki aktywizujące i hamujące rozwój współpracy transgranicznej* [w:] *Samorząd terytorialny*, Nr 3/2004, Wydawnictwo „KiK” Konieczny i Kruszewski/Oddział Polskich Wydawnictw Profesjonalnych Sp. z o.o., Warszawa 2004, s. 48.

pogranicza zachodniego, dzieląc je na formalnoprawne, instytucjonalne, infrastrukturalne, finansowe, gospodarcze, społeczne i środowiskowe. W celu analizy barier we współpracy transgranicznej pomiędzy instytucjami z Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířová oraz możliwości ich pokonywania, przeprowadzone zostały badania⁴², które objęły różne organizacje publiczne i pozarządowe działające na terenie trzech miast. Przedstawiciele organizacji biorących udział w badaniach, przedstawili wiele barier, które ich zdaniem stanowią czynnik ograniczający współpracę z partnerami zagranicznymi. Stosując zaproponowane przez S. Cioka kryterium identyfikacji ograniczeń współpracy, można zauważyć, że mieszczą się one w obrębie kilku grup czynników: formalnoprawnych, instytucjonalnych, finansowych, społecznych i środowiskowych (tabela 2). Nie zostały natomiast wskazane żadne ograniczenia natury infrastrukturalnej i gospodarczej. Instytucje wskazują również czynności, które należy podjąć, aby pokonać wspomniane ograniczenia (tabela 3). Do najczęściej wskazywanych przeszkód należą bariery związane z brakiem lub ograniczoną ilością środków finansowych organizacji chcących współpracować, co jest główną przyczyną niemożności podejmowania przez nie aktywności transgranicznych. Problem ten dotyczy przede wszystkim instytucji sektora pozarządowego, które bardzo często nie dysponują odpowiednim budżetem, niezbędnym do realizacji projektów z partnerem czeskim lub polskim. Sytuacja ta w przypadku NGOs' i części organizacji publicznych jest potęgowana brakiem systemu zabezpieczeń wkładu własnego, wymaganego przy podejmowaniu tego typu działań. Co prawda jastrzębskim organizacjom udało się wypracować procedurę udzielania pożyczek bankowych, w której uczestniczy również Urząd Miasta, to jest ona jednak ograniczona kwotowo, a ponadto mogą z niej korzystać tylko wybrane podmioty - o silnej strukturze organizacyjnej. Na niekorzyść instytucji - pożyczkobiorców, przemawia fakt, iż na zwrot poniesionych w projekcie wydatków muszą niekiedy czekać nawet rok, co wynika z niskiej sprawności systemu rozliczeń finansowych przedsięwzięć transgranicznych. Część organizacji dostrzega w ostatnim czasie postęp w tym zakresie, niestety większość z nich zauważa, że bez pomocy władz miejskich oraz partnerów umowy euroregionalnej w kwestii możliwości wprowadzenia częściowego prefinansowania działalności transgranicznej w nowym okresie programowania (2014-2020) i skrócenia czasu rozliczania projektów, będzie zmuszona wycofać się z prowadzenia współpracy⁴³.

⁴² Badanie ankietowe (ankieta elektroniczna wysłana do kilkudziesięciu osób, spośród których kwestionariusze odesłało 37) w lipcu i sierpniu 2011 roku przeprowadził zespół pracowników Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” na prośbę Urzędu Miasta w Jastrzębiu-Zdroju. Dotyczyło ono sytuacji współpracy transgranicznej instytucji z Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova reprezentujących sektor kultury, edukacji, turystyki, sportu i rekreacji; gospodarki i przedsiębiorczości oraz bezpieczeństwa publicznego (barier w polsko-czeskiej współpracy, sposobów na ich pokonywanie) oraz możliwości jej rozwoju. Badanie „focus group” (adresowane do 3 grup uczestników - każda w liczbie 12 osób) w maju 2013 roku przeprowadził zespół pracowników Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” na prośbę Urzędu Miasta w Jastrzębiu-Zdroju. Dotyczyło ono możliwości współpracy transgranicznej instytucji z Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova reprezentujących sektor kultury, edukacji, sportu, turystyki i rekreacji; gospodarki, przedsiębiorczości i komunikacji; bezpieczeństwa publicznego, zarządzania kryzysowego, ochrony środowiska i ochrony zdrowia.

⁴³ M. Kuta, J. Herman, B. Kasperek, M. Olszewski, *Polsko-czeskie spotkania branżowe*, Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój, Jastrzębie-Zdrój, s. 15.

Tabela 3. Zestawienie barier w polsko-czeskiej współpracy pomiędzy instytucjami z Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova, uwzględniające instytucje reprezentujące sektor związany z kulturą, edukacją, sportem, turystyką i rekreacją; gospodarką, przedsiębiorczością i komunikacją; bezpieczeństwem publicznym, zarządzaniem kryzysowym, ochroną środowiska i ochroną zdrowia.

BARIERY W POLSKO-CZESKIEJ WSPÓLPRACY POMIĘDZY INSTYTUCJAMI Z JASTRZĘBIA-ZDROJU, KARVINY I HAVÍŘOVA	Kultura, edukacja, sport, turystyka, rekreacja			Gospodarka, przedsiębiorczość i komunikacja			Bezpieczeństwo publiczne, zarządzanie kryzysowe, ochrona środowiska, ochrona zdrowia			Suma
	J-Z	K	H	J-Z	K	H	J-Z	K	H	
Formalnoprawne										
brak odpowiednich przepisów i norm prawnych		1								1
różnice organizacyjno-prawne				2	1		1	3	2	9
brak równorzędnego partnera	3	1	1				1			6
skomplikowana procedura pozyskiwania środków finansowych	2		2		1					5
nadmierna biurokracja	4	3	3		2					12
Instytucjonalne										
brak odpowiednich instytucji i urzędów wspierających organizacje w zakresie pozyskiwania funduszy na realizację projektów	1									1
brak kompetencji w zakresie realizacji projektów europejskich	1		1		1					3
niska aktywność partnera w prowadzeniu współpracy							1			1
niewystarczająca liczba osób								1		1
duża ilość realizowanych działań własnych					1			2	1	4
słabo rozwinięty system informacji	2		3					2		7
Finansowe										
brak lub ograniczona ilość środków finansowych organizacji chcącej współpracować	5	1	5		1		2	3	2	19
brak systemu zabezpieczeń wkładu własnego na realizację projektów	1	2	1	1				1		6
niska sprawność systemu rozliczeń finansowych projektów	1		1	1	2					5

ograniczona ilość środków finansowych w ramach programów grantowych		1								1
różnice w systemie finansowo-podatkowym					1					1
Spoleczne										
słaba znajomość języka partnera	1		1	1				2		5
negatywne stereotypy	1				1					2
postrzeganie ryzyka związanego z zanieczyszczeniem powietrza								1		1
Środowiskowe										
znaczna odległość	1		1	1					1	4
J-Z - Jastrzębie-Zdrój; K - Karviná; H - Havířov										

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Wyniki z badań ankietowych przeprowadzonych w lipcu i sierpniu 2011 roku przez zespół pracowników Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” na prośbę Urzędu Miasta w Jastrzębiu-Zdroju (badania dotyczyły sytuacji współpracy transgranicznej instytucji z Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova reprezentujących sektor kultury, edukacji, turystyki, sportu i rekreacji; gospodarki i przedsiębiorczości oraz bezpieczeństwa publicznego (barier w polsko-czeskiej współpracy, sposobów na ich pokonywanie) oraz możliwości jej rozwoju; wyniki z badań „focus group” przeprowadzonych w maju 2013 roku przez zespół pracowników Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” na prośbę Urzędu Miasta w Jastrzębiu-Zdroju (badania dotyczyły możliwości współpracy transgranicznej instytucji z Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova reprezentujących sektor kultury, edukacji, sportu, turystyki i rekreacji; gospodarki, przedsiębiorczości i komunikacji; bezpieczeństwa publicznego, zarządzania kryzysowego, ochrony środowiska i ochrony zdrowia).

Pojawiają się także zarzuty dotyczące braku odpowiednich instytucji i urzędów wspierających organizacje w pozyskiwaniu funduszy na realizację projektów transgranicznych. Bardzo często również osoby zatrudnione w organizacjach współpracujących z partnerem zagranicznym nie posiadają odpowiednich kwalifikacji do prowadzenia tego typu działań, pomijając fakt ograniczonej liczby pracowników oddelegowanych do współpracy, przy jednocześnie dużej ilości realizowanych działań własnych. Niekiedy okazuje się, że przyczyna tkwi w organizacji partnerskiej i wynika z jej niewielkiego zaangażowania we współpracę. W związku z tym instytucje bardzo mocno akcentują potrzebę podnoszenia kompetencji kadr zajmujących się współpracą transgraniczną, tak, aby były one merytorycznie przygotowane do wykonywania swoich obowiązków. Ważną rolę może tu również odgrywać prowadzenie szkoleń motywacyjnych, nastawionych na podkreślanie rangi bycia „liderem współpracy transgranicznej”. Temu wszystkiemu powinna towarzyszyć pomoc ze strony podmiotu zajmującego się profesjonalnie problematyką transgraniczną, w zakresie opracowywania wspólnych planów i działań organizacji partnerskich z Polski i Czech⁴⁴.

Kolejna kwestia zgłaszana przez organizacje wiąże się ze zbyt skomplikowaną procedurą pozyskiwania środków finansowych. Niejednokrotnie skarżą się one także, iż nadmierna biurokracja wynikająca z konieczności spełnienia olbrzymiej ilości wymogów formalnych, zupełnie zniechęca do konkurowania o grant. Wydaje się, że w najbliższym czasie trudno spodziewać się radykalnej zmiany w tym aspekcie. Jedynym rozwiązaniem może być większa pomoc ze strony zarządzających instrumentami finansowymi w przygotowywaniu wniosku aplikacyjnego i rozliczeniu projektu. Wśród barier ograniczających współpracę, organizacje wymieniają również różnice organizacyjno-prawne pomiędzy Polską i Czechami, co przekłada się (zwłaszcza w odniesieniu do wydziałów jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek terenowych) na problem w znalezieniu swojego odpowiednika w strukturze administracyjnej urzędu kraju sąsiedniego lub w podejmowaniu wspólnych działań (różne kompetencje służb i ich umiejscowienie w hierarchii organizacji publicznych). Problem w znalezieniu partnera zagranicznego, z którym można byłoby prowadzić wspólne działania dotyczy przede wszystkim organizacji pozarządowych. Jak podkreśla większość instytucji, w pierwszym przypadku receptą na pokonanie barier jest organizowanie spotkań, konferencji, seminariów i szkoleń służących przekazywaniu fachowej wiedzy z zakresu polskiego i czeskiego prawodawstwa, z drugiej zaś pomoc instytucji do tego powołanych w nawiązywaniu kontaktów z partnerami zagranicznymi⁴⁵.

Do barier osłabiających współpracę organizacji z Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova należą ponadto słaba znajomość posługiwania się językiem partnera, negatywne stereotypy, czy postrzeganie niektórych zjawisk, które występują w obszarze przygranicznym (np. ryzyko związane z zanieczyszczeniem powietrza). Bariery te, wynikające z natury społecznej, związane są z mentalnością, różnicami kulturowymi, zaszczościami historycznymi. Aby je minimalizować, zdaniem większości instytucji należy podnosić kompetencje językowe kadr współpracujących transgranicznie, wykorzystywać tłumaczy podczas realizacji projektów, a także organizować konferencje, seminaria i warsztaty poświęcone problematyce zarządzania międzykulturowego. Ostatnim z podnoszonych problemów mających wpływ na prowadzenie współpracy jest długi okres realizowania aktywności oraz nakłady finansowe związane z działalnością międzynarodową tj. odległość pomiędzy współpracującymi instytucjami i różnice w systemach prawnych obu państw.

⁴⁴ M. Kuta, J. Herman, B. Kasperek, M. Olszewski, *Polsko-czeskie spotkania branżowe*, op.cit., s. 15.

⁴⁵ Tamże, s. 15.

Tabela 3. Zestawienie barier w polsko-czeskiej współpracy pomiędzy instytucjami z Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova oraz możliwości ich pokonywania.

	BARIERY W POLSKO-CZESKIEJ WSPÓLPRACY POMIĘDZY INSTYTUCJAMI Z JASTRZĘBIA-ZDROJU, KARVINY I HAVÍŘOVA	DZIAŁANIA SŁUŻĄCE POKONYWANIU BARIER WE WSPÓLPRACY POMIĘDZY INSTYTUCJAMI Z JASTRZĘBIA-ZDROJU, KARVINY I HAVÍŘOVA
Formalnoprawne	brak odpowiednich przepisów i norm prawnych	-----
	różnice organizacyjno-prawne	organizowanie spotkań, konferencji, seminariów, szkoleń; dążenie do zmiany istniejących przepisów
	brak równorzędnego partnera	pomoc w nawiązywaniu kontaktów z partnerem zagranicznym
	skomplikowana procedura pozyskiwania środków finansowych	pomoc w przygotowaniu wniosku projektowego
	nadmierna biurokracja	odbiurokratyzowanie systemu zarządzania projektami, uproszczenie formularzy projektowych
Instytucjonalne	brak odpowiednich instytucji i urzędów wspierających organizację w zakresie pozyskania funduszy na realizację projektów	powołanie podmiotu odpowiedzialnego za budowanie różnego rodzaju partnerstw
	brak kompetencji w zakresie realizacji projektów europejskich	podnoszenie kompetencji kadr zajmujących się współpracą transgraniczną
	niska aktywność partnera w prowadzeniu współpracy	prowadzenie szkoleń motywacyjnych dla kadry zaangażowanej we współpracę transgraniczną pomoc w opracowywaniu planów wspólnych działań
	niewystarczająca liczba osób	-----
	duża ilość realizowanych działań własnych	-----
Finansowe	slabo rozwinięty system informacji	promocja portali internetowych o tematyce związanej ze współpracą transgraniczną organizowanie spotkań, konferencji, seminariów, szkoleń służących wymianie informacji, doświadczeń
	brak lub ograniczona ilość środków finansowych organizacji chcących współpracować	pomoc ze strony jednostek samorządu terytorialnego
	brak systemu zabezpieczeń wkładu własnego na realizację projektów	wprowadzenie prefinansowania projektów
	niska sprawność systemu rozliczeń finansowych projektów	skrócenie okresu rozliczania projektów

	ograniczona ilość środków finansowych w ramach programów grantowych	-----
	różnice w systemie finansowo-podatkowym	organizowanie spotkań, konferencji, seminariów, szkoleń
Spoleczne	słaba znajomość języka partnera	podnoszenie kompetencji językowych, wykorzystanie tłumaczy przy realizacji projektów
	negatywne stereotypy	organizowanie spotkań, konferencji, seminariów, szkoleń
	postrzeganie ryzyka związanego z zanieczyszczeniem powietrza	
Środowiskowe	znaczna odległość	-----

Źródło: Modyfikacja i aktualizacja na podstawie: M. Kuta, J. Herman, B. Kasperek, M. Olszewski, *Polsko-czeskie spotkania branżowe*, Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój, Jastrzębie-Zdrój, s. 16-17; wyniki z badań „focus group” przeprowadzonych w maju 2013 roku przez zespół pracowników Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” na prośbę Urzędu Miasta w Jastrzębiu-Zdroju (badania dotyczyły możliwości współpracy transgranicznej instytucji z Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova reprezentujących sektor kultury, edukacji, sportu, turystyki i rekreacji; gospodarki, przedsiębiorczości i komunikacji; bezpieczeństwa publicznego, zarządzania kryzysowego, ochrony środowiska i ochrony zdrowia).

3. Program Partnerskiej Współpracy Miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov

Rozpoczęcie prac nad Programem Partnerskiej Współpracy Miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov jest efektem długoletnich, partnerskich relacji i podejmowania wspólnych działań przez trzy największe samorządy terytorialne znajdujące się w obszarze funkcjonowania Euroregionu Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko. Ma ono również związek z motywami jakie wskazują przedstawiciele polskich i czeskich organizacji działających na terenie tych miast w kontekście wzajemnej kooperacji. Do motywów tych należą między innymi⁴⁶:

- wzajemne poznanie się,
- możliwość nawiązania współpracy,
- nauka języka sąsiada,
- organizowanie wspólnych przedsięwzięć;
- rozwój, doskonalenie umiejętności,
- wymiana doświadczeń, dobrych praktyk;
- konfrontowanie podejścia do rozwiązywania wspólnych problemów,
- likwidowanie barier we współpracy,
- wpływ na przyszłość regionu, jego rozwój.

To jednoznacznie pokazuje, jak ważną rolę odgrywa i może odgrywać w przyszłości współpraca transgraniczna Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova. Ponadto takie zestawienie motywów współpracy świadczy o jej dużej dojrzałości, a przede wszystkim dużej świadomości osób zrzeszonych w różnych instytucjach dotyczącej płynących z niej korzyści.

3.1. Misja Programu

Sprawne narzędzie inicjowania i realizowania wspólnych działań pomiędzy miastami Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov.

3.2. Cel główny

Celem głównym będzie rozwijanie partnerskiej współpracy transgranicznej, prowadzonej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju i efektywnego wykorzystywania potencjałów oraz budowanie struktur współpracy różnych podmiotów życia społecznego i gospodarczego służących podnoszeniu poziomu życia mieszkańców trzech miast.

3.3. Priorytety

Cel główny zostanie osiągnięty, jeżeli będą prowadzone wspólne aktywności trzech miast partnerskich w ramach sześciu kluczowych obszarów (priorytetów)⁴⁷:

⁴⁶ Na podstawie wyników z badań „focus group” przeprowadzonych w maju 2013 roku przez zespół pracowników Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” na prośbę Urzędu Miasta w Jastrzębiu-Zdroju (badania dotyczyły możliwości współpracy transgranicznej instytucji z Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova reprezentujących sektor kultury, edukacji, sportu, turystyki i rekreacji; gospodarki, przedsiębiorczości i komunikacji; bezpieczeństwa publicznego, zarządzania kryzysowego, ochrony środowiska i ochrony zdrowia).

⁴⁷ W dokumencie z października 2013 roku pod nazwą „Programu Partnerskiej Współpracy Miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov - założenia” zostało zdefiniowanych dziesięć następujących kluczowych obszarów (priorytetów): I. Kultura; II. Edukacja; III. Sport; IV. Turystyka i rekreacja; V. Gospodarka, przedsiębiorczość; VI. Komunikacja; VII. Bezpieczeństwo publiczne; VIII. Zarządzanie kryzysowe; IX. Ochrona środowiska; X. Ochrona zdrowia. Z uwagi na specyfikę nowego programu wspierającego polsko-czeską współpracę transgraniczną (INTERREG V-A), zdecydowano się na ich modyfikację.

- I. Kultura, sport, turystyka
- II. Edukacja
- III. Młodzież
- IV. Polityka senioralna
- V. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona zdrowia
- VI. Rozwój lokalny

Powyższe priorytety będą realizowane poprzez działania regulacyjne, decyzyjne i wdrożeniowe podejmowane przez odpowiednie instytucje miast partnerskich, jak i inne podmioty życia społeczno-gospodarczego. Osiągnięcie tych zamierzeń wymaga realizacji celów strategicznych, celów operacyjnych oraz związanych z nimi zasadniczych przedsięwzięć o charakterze projektów.

3.4. Cele strategiczne, cele operacyjne i projekty transgraniczne

Określenie najważniejszych obszarów współpracy transgranicznej pozwoliło na zdefiniowanie celów strategicznych, celów operacyjnych i projektów transgranicznych. Cele strategiczne, cele operacyjne oraz część projektów transgranicznych zdefiniowano w 2015 roku w ramach projektu „Przyszła współpraca terytorialna w ERŚC-TS. Chcemy, abyście o nas wiedzieli - 4⁴⁸. Niektóre z projektów transgranicznych zostały wskazane w warsztatach zorganizowanych w 2011 roku w ramach projektu „Polsko-czeskie spotkania branżowe”⁴⁹ w 2013 roku w ramach projektu „II. Polsko-czeskie spotkania branżowe”⁵⁰ oraz w 2018 roku w ramach projektu „VI. Polsko-czeskie spotkania branżowe”. Poniżej znajdują się ich zestawienia, które nie stanowią katalogów zamkniętych propozycji współpracy miast, ich jednostek oraz innych podmiotów działających na rzecz współpracy transgranicznej.

⁴⁸ Częścią projektu było badanie ankietowe (ankieta elektroniczna wysłana do 17 samorządów polskiej strony Euroregionu Śląsk Cieszyński) w czerwcu i lipcu 2015 roku, przeprowadzone przez zespół pracowników Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”. Dotyczyło ono oceny dotychczasowej działalności Euroregionu Śląsk Cieszyński oraz określenia przyszłych kierunków działań w ramach współpracy transgranicznej poszczególnych samorządów i ich jednostek organizacyjnych z perspektywy nowego okresu programowania na lata 2014-2020. Uzupełnienie procesu badawczego stanowiły warsztaty tematyczne adresowane do przedstawicieli samorządów lokalnych polskiej strony Euroregionu Śląsk Cieszyński: I. Współpraca w dziedzinie ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego i zarządzania kryzysowego (w tym również związanego z problematyką ochrony środowiska w zakresie zapobiegania skutkom katastrof i klęsk żywiołowych); II. Współpraca w dziedzinie turystyki, sportu, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (w tym również związanego z problematyką ochrony środowiska w zakresie dziedzictwa przyrodniczego), edukacji i wymiany młodzieży; III. Współpraca terytorialna z elementami ochrony środowiska (ochrona powietrza i wód) oraz planowania przestrzennego i wspólnych inwestycji.

⁴⁹ W ramach projektu przeprowadzono badanie ankietowe, o którym była mowa wcześniej.

⁵⁰ W ramach projektu przeprowadzono badanie „focus group”, o którym była mowa wcześniej.

Priorytet I:	Kultura, sport, turystyka
Cel strategiczny 1:	Transgraniczna współpraca instytucji kultury z polsko-czeskiego pogranicza
Cel operacyjny 1.1:	Wsparcie i aktywizacja instytucji kultury oraz podmiotów funkcjonujących w obszarze kultury z miast partnerskich z możliwością realizacji małych inwestycji
Projekty:	Polsko-czeskie spotkania branżowe - kontynuacja transgranicznych spotkań tematycznych
Projekty:	Promocja czytelnictwa i literatury – wzajemne promowanie książek, czytelnictwa kształcenia językowego
Projekty:	Spotkania polsko-czeskich środowisk promujących szeroko pojętą kulturę, działania promujące regionalizm i wspólne dziedzictwo kulturowe, przyrodnicze, uzdrowskie i górnicze, przeglądy zespołów, twórców kultury, organizacja zgrupowań, konkursów artystycznych, transgraniczny kalendarz wydarzeń, dziedzictwo historyczne - promocja spuścizny historycznej miast, organizacja jarmarków okolicznościowych itp.
Projekty:	Koncerty Muzyki Organowej i Kameralnej
Projekty:	Festiwal miast partnerskich oraz promocja miast u sąsiada
Projekty:	Festiwal kultury śląskiej
Projekty:	Przegląd talentów muzyczno-wokalno-tanecznych z elementami rozbudowy zaplecza technicznego (np. nagłośnienia i oświetlenia)
Projekty:	Odkrywamy przeszłość - utworzenie nowych ekspozycji stałych w placówkach muzealnych miast partnerskich
Projekty:	Pokazy zabytkowych sikawek konnych oraz historycznych pojazdów i sprzętu pożarniczego
Projekty:	Za miedzę - system informacji poświęcony imprezom kulturalnym i sportowym w regionie transgranicznym
Projekty:	Górnictwo węgla kamiennego - wspólna kultura przemysłowa, tradycje - terażniejszość
Projekty:	Religia wspólnym dziedzictwem kulturowym - współpraca parafii i wspólnot religijnych Euroregionu Śląsk Cieszyński
Projekty:	Międzynarodowe konfrontacje artystyczne
Projekty:	Ginąca twórczość plastyczna środowisk górniczych
Projekty:	Przegląd polskich i czeskich zespołów rockowych
Projekty:	Rozwój twórczości artystycznej w obszarze teatru amatorskiego, grup zajmujących się folklorem, orkiestr dętych, klubów fotografii i filatelistyki
Cel operacyjny 1.2:	Integracja pokoleniowa i budowanie dialogu oraz trwałych więzi międzyludzkich
Projekty:	„Słowo i obraz w przestrzeni międzypokoleniowej” - zajęcia w obszarze kultury i sztuki angażujące różne pokolenia
Projekty:	Przygotowanie trójwymiarowych makiet budynków uzdrowskich dla osób niewidomych i niedowidzących
Projekty:	Publikacje historyczne (np. elementarz gwary transgranicznej, opisy miejsc teraz a dawniej, o ludziach szczególnie znaczących dla tworzenia historii regionu); „Rozważania o historii naszej małej ojczyzny”, nauka historii poprzez zabawę, szlakiem wspólnej historii (np. kilka spotkań z dziećmi, z młodzieżą - przygotowanie puzzli, inscenizacji, parady itp.)
Projekty:	Przygotowanie i wydanie publikacji książkowych z okazji jubileuszy powstania miast partnerskich
Projekty:	Kulinarne dziedzictwo pogranicza
Cel operacyjny 1.3:	Promocja i ochrona dóbr kultury niematerialnej
Projekty:	Językowa akademie kultury pogranicza - wsparcie inicjatyw kulturalno-edukacyjnych
Projekty:	Targi przedmiotów, pamiątek związanych z historią naszych miast (transgranicznych); w ramach prezentacji mogłaby się odbyć projekcja filmów dokumentalnych związanych z rozwojem miast transgranicznych
Cel operacyjny 1.4:	Wzrost poziomu uczestnictwa w kulturze - wykorzystanie potencjału twórczego środowisk artystycznych
Projekty:	Twórcze warsztaty artystyczne
Projekty:	Tydzień Prezentacji Artystycznych (amatorów) - od śpiewu po...teatr, film

	dokumentalny
Projekt:	Teatr komedii polsko-czeskiej
Projekt:	Jarmark książek organizowany po obu stronach granicy
Projekt:	Konkurs (festiwal) piosenki polsko-czeskiej (transgranicznej)
Projekt:	Nauka języka czeskiego, a u sąsiadów nauka polskiego
Projekt:	Turniej ortograficzny polsko-czeski
Projekt:	Warsztaty kulinarne na pograniczu
Projekt:	Biblioteka kreatywna - cykl spotkań dla dzieci i młodzieży po obu stronach granicy z artystami polskimi i czeskimi
Cel strategiczny 2:	Investycje w rozwój infrastruktury kulturalnej
Cel operacyjny 2.1:	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kulturalnej
Projekt:	Zakup świetlnych tablic informacyjnych (wewnętrznych i zewnętrznych telebimów), na którym byłyby wyświetlane informacje na temat wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych
Cel operacyjny 2.2:	Rewitalizacja obiektów dziedzictwa kulturowego
Projekt:	Rewitalizacja i remont zabytkowych obiektów w miastach partnerskich
Cel strategiczny 3:	Aktywizacja współpracy transgranicznej w dziedzinie sportu
Cel operacyjny 3.1:	Wsparcie i aktywizacja instytucji oraz podmiotów funkcjonujących w obszarze sportu z miast partnerskich z możliwością realizacji inwestycji
Projekt:	Organizacja zawodów sportowo-pożarniczych dla mieszkańców miast partnerskich
Projekt:	Kontynuacja organizacji tematycznych spotkań branżowych w dziedzinie sportu, sportowy turniej miast, transgraniczny bieg przełajowy
Cel operacyjny 3.2:	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w celu wzbogacenia oferty rekreacyjnej i wypoczynkowej miast partnerskich
Projekt:	Tworzenie miejsc rekreacji ruchowej
Projekt:	Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym między innymi infrastruktury obiektów sportowych po obu stronach granicy, zagospodarowanie Jaru Południowego/Karvinské moře, budowa siłowni na wolnym powietrzu, infrastruktury do piłki plażowej i siatkowej, workoutu, rozbudowa istniejących obiektów sportowych wraz z wyposażeniem
Projekt:	Budowa (rozbudowa, przebudowa) ścieżek rowerowych, biegowych, spacerowych, rolkowych, siłownie zewnętrzne, przestrzenie do aktywności sportowych itp.
Cel operacyjny 3.3:	Promocja, aktywizacja i upowszechnianie różnych dyscyplin sportowych, wymiana doświadczeń oraz aranżowanie sportowych wydarzeń o charakterze transgranicznym
Projekt:	Turnieje, sportowe mecze, zgrupowania i treningi sportowych, organizacja wspólnych obozów sportowych, obozów wędrownych itp. z zaangażowaniem wszystkich klubów - różne dyscypliny
Projekt:	Organizacja turniejów sportowych służb miast partnerskich
Projekt:	Rajdy rowerowe
Projekt:	Organizacja wycieczek terenowych z przewodnikiem, które nawiązywałyby swoją tematyką do wydanych z okazji jubileuszy poszczególnych miast publikacji książkowych; zakup urządzenia do trakowania przebiegu wycieczki terenowej (przygotowany trak można byłoby pobrać za pośrednictwem strony internetowej na urządzenie mobilne)
Projekt:	Organizacja imprez w różnych dyscyplinach sportu (szachy, tenis stołowy, pływanie, hokej, piłka nożna, piłka siatkowa, judo, badminton)
Cel strategiczny 4:	Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego
Cel operacyjny 4.1:	Zwiększenie dostępności turystycznej polsko-czeskiego pogranicza
Projekt:	Zwiększenie dostępności turystycznej polsko-czeskiego pogranicza w obrębie miast partnerskich
Projekt:	Stworzenie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej do wypoczynku i aktywnego uprawiania turystyki
Projekt:	Stworzenie infrastruktury widokowej, w tym wież widokowych
Cel operacyjny 4.2:	Promocja walorów turystycznych
Projekt:	Wydanie map (edukacyjne, rowerowe itp.)
Projekt:	Akcje promocyjne, wydawnictwa, promocja miast, udział w targach turystycznych
Projekt:	Multimedialna wizualizacja byłego uzdrowiska w Jastrzębiu-Zdroju, uzdrowiska Darkov i starówki w Karviné oraz Soreli w Havirove - tablice informacyjne i modele

	3D
Projekty:	Wybudowanie i rozbudowa tras rowerowych w obszarze przygranicznym na terenie miast partnerskich (np. kontynuacja rewitalizacja nasypów kolejowych pod budowę ścieżek rowerowych)
Projekty:	Stworzenie transgranicznego systemu rowerowego pomiędzy miastami partnerskimi (zakup rowerów, w tym elektrycznych rowerów, stojaki, miejsca postojowe, monitoring)
Cel operacyjny 4.3:	Budowa i rekonstrukcja, przebudowa i modernizacja infrastruktury w celu zwiększenia dostępności obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego

Priorytet II:	Edukacja
Cel strategiczny 1:	Transgraniczna współpraca w zakresie wspierania inicjatyw edukacyjnych na polsko-czeskim pograniczu
Cel operacyjny 1.1:	Wspieranie i aktywizacja transgranicznych działań w obszarze edukacji
Projekty:	Aktywizacja współpracy placówek edukacyjnych z możliwością realizacji małych inwestycji
Projekty:	Warsztaty dla liderów współpracy transgranicznej
Projekty:	Organizacja tematycznych spotkań branżowych
Projekty:	Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy kadrą placówek edukacyjnych
Projekty:	Rozwój bazy, w tym laboratoria szkolne
Projekty:	Międzyszkolne zawody sportowe z wyposażeniem szkół w sprzęt sportowy
Projekty:	Wymiana doświadczeń w zakresie wychowania dzieci szkół podstawowych (badania i wymiana opinii pedagogów oraz psychologów, wspólne szkolenia kadry w zakresie reagowania na aktualnie występujące zagrożenia, finansowanie pedagogów)
Projekty:	Festiwal multimedialny - konkurs wiedzy dla uczniów i studentów wykorzystujący nowoczesne technologie informacji
Projekty:	Ochrona środowiska naturalnego (np. wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, gospodarka odpadami komunalnymi, ochrona wód, ochrona powietrza itd.)
Projekty:	Wykorzystanie infrastruktury sportowej na rzecz wspólnych inicjatyw (wymiana doświadczeń, certyfikacja i szkolenia dla pracowników szkół angażująca młodzież i trenerów)
Projekty:	Polsko-czeskie olimpiady i zawody sportowe połączone z uczestnictwem dzieci w wycieczkach poznawczych i rekreacyjnych
Projekty:	Wspólne spotkania transgraniczne poświęcone poznaniu regionu
Projekty:	Wspólne działania ukierunkowane na współpracę specjalistów/ekspertów (strażaków, kucharzy, hotelarzy) ze szkołami zawodowymi
Projekty:	Opracowywanie przez uczniów cyklicznych artykułów o szkołach bądź regionie i zamieszczanie ich w formie gazety elektronicznej na stronach internetowych placówek edukacyjnych
Projekty:	Szkolenia dla pedagogów w formie warsztatów i pokazów metod pracy z uczniem z dziedzin artystycznych
Projekty:	Polsko-czeskie spotkania przy grach planszowych
Projekty:	Podjęcie działań w celu uzyskania proceduralno-formalnych ułatwień w wyjazdach zagranicznych dzieci i młodzieży w ramach wymiany szkolnej
Cel operacyjny 1.2:	Rozwój kształcenia językowego
Projekty:	Nauka języka partnera zagranicznego (czeskiego i polskiego)

Priorytet III:	Młodzież
Cel strategiczny 1:	Transgraniczna współpraca młodzieży z polsko-czeskiego pogranicza
Cel operacyjny 1.1:	Wspieranie i aktywizacja działań integrujących młodzież
Projekty:	Transgraniczna wymiana młodzieży (umożliwiająca przyjęcie przez rodziny młodzieży z drugiej strony granicy)
Projekty:	Wspólne działania skautów/harczerzy
Projekty:	Wspólny biuletyn – turystyczny przewodnik oprowadzający po ciekawych miejscach, połączony z promocją kultury, wymiana interesujących informacji w mediach społecznościowych, wsparty blogiem i wydarzeniem integracyjnym (festiwalem)
Cel operacyjny 1.2:	Wzajemne poznanie się młodzieży

Projekt:	Spotkanie przedstawicieli organizacji młodzieżowych oraz instytucji pracujących na rzecz młodzieży i z młodzieżą
Projekt:	Nocne podchody - noc w szkołach bądź w innych instytucjach, podczas której mieszane, polsko-czeskie grupy będą miały możliwość realizacji różnego rodzaju zadań, degustacji tradycyjnych potraw (np. polskiej kolacji, czeskiego śniadania), oglądania „klasyki“ filmowej, uczestnictwa w warsztatach pierwszej pomocy, uczestnictwa w konkursie wiedzy o ciekawostkach związanych z Polską i Czechami, konkursie dotyczącym językowym, bądź konkursie karaoke polskich i czeskich piosenek
Projekt:	Organizacja współzawodnictwa w nietypowych dyscyplinach sportowych
Projekt:	Stworzenie grantu wspierającego transgraniczną współpracę młodzieży
Cel operacyjny 1.3:	Wsparcie i rozwój działań informacyjnych
Projekt:	Przygotowanie młodzieżowej gry transgranicznej
Projekt:	Jarmark możliwości, w którym każda z organizacji będzie mogła przedstawić swoje potrzeby i propozycje projektowe związane z młodzieżą
Projekt:	Prezentacja instytucji zajmujących się pracą z młodzieżą podczas już odbywającego się zdarzenia, bądź możliwość organizacji podobnego przedsięwzięcia w partnerskich miastach
Projekt:	Transgraniczny rajd górski połączony z prezentacją chronionej fauny i flory oraz warsztatami wiedzy na temat regionu (np. spotkanie na Czantorii)
Projekt:	Poznanie miejscowej kultury, historii miast, ważnych osób, artystów, twórców
Projekt:	Promocja czytelnictwa, literatury i języków polskiego i czeskiego
Projekt:	Animacje językowe – wspieranie komunikacji polskiej i czeskiej młodzieży (wspólne działania dotyczące interaktywnego komunikowania się w rodzimych językach – np. stworzenie gry bazującej na polskich i czeskich tekstach)
Projekt:	Nauka języków w oparciu o różnego rodzaju zadania adresowane do grup młodzieży – ruchowe, logiczne, strategiczne
Projekt:	Festiwal oparty na serii integracyjnych spotkań młodzieży poświęconych różnej tematyce
Cel operacyjny 1.4:	Rozwój infrastruktury współpracy młodzieży
Projekt:	Stworzenie i modernizacja bazy służącej współpracy młodzieży na pograniczu

Priorytet IV:	Polityka senioralna
Cel strategiczny 1:	Współpraca transgraniczna na rzecz seniorów
Cel operacyjny 1.1:	Wsparcie aktywności społecznej i artystycznej seniorów z Polski i Czech
Projekt:	Akademia seniora - organizowanie wspólnych warsztatów na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie
Projekt:	Warsztaty skierowane do osób starszych mające na celu rozwój intelektualny seniorów, ich aktywizację poprzez działania artystyczne, czy wymianę kulturalną
Projekt:	Transgraniczna turystyka senioralna
Cel operacyjny 1.2:	Pomoc społeczna i polityka senioralna
Projekt:	Współpraca służb socjalnych
Projekt:	Współpraca w obszarze polityki senioralnej
Projekt:	Aktywności międzypokoleniowe
Projekt:	Propagowanie zdrowia psychofizycznego seniorów
Projekt:	Działania mające na celu wzmocnienie bezpieczeństwa seniorów
Cel operacyjny 1.3:	Rozwój infrastruktury dedykowanej seniorom
Projekt:	Budowa i rozbudowa małej infrastruktury wzmacniającej współpracę seniorów
Cel operacyjny 1.4:	Integracja międzypokoleniowa
Projekt:	Razem po zdrowie

Priorytet V:	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona zdrowia
Cel strategiczny 1:	Transgraniczna współpraca miast partnerskich w zakresie inicjatyw dotyczących ochrony zdrowia mieszkańców
Cel operacyjny 1.1:	Wsparcie i aktywizacja działań instytucji oraz podmiotów z miast partnerskich funkcjonujących w obszarze ochrony zdrowia z możliwością realizacji małych inwestycji

Projekty:	Polsko-czeskie spotkania branżowe - kontynuacja transgranicznych spotkań tematycznych, polsko-czeskie konferencje dotyczące ochrony zdrowia
Projekty:	Promocja zdrowego trybu życia
Projekty:	Pierwsza pomoc na pograniczu
Projekty:	Organizacja i prowadzenie programów profilaktyczno-oświatowych związanych ze specyfiką regionu
Projekty:	Rozwój współpracy np. poprzez utworzenie Wirtualnego Centrum Szkoleniowego w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju
Projekty:	Doskonalenie opieki nad matką z dzieckiem (w tym systemu opieki) poprzez wymianę dobrych praktyk
Projekty:	Organizowanie polsko-czeskich konferencji z zakresu ochrony zdrowia (np. dotyczące „leczenia bez granic”, chorób, skażeń transgranicznych)
Projekty:	Prace nad wspólnym, zintegrowanym systemem ochrony zdrowia w kontekście regulacji prawnych Unii Europejskiej oraz przepisów legislacyjnych Polski i Republiki Czeskiej
Projekty:	Współpraca szpitali dotycząca m.in.: likwidacji skutków katastrof, okulistyki, tworzenia zaplecza konferencyjnego, profilaktyki zdrowotnej oraz promocji transplantologii (np. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju, Szpital Krajski w Karwinie i Hawierzowie, Szpital Uniwersytecki w Ostrawie i Szpital w Trzyńcu-Sośnie)
Cel operacyjny 1.2:	Aktywizacja społeczna
Projekty:	Świadomy obywatel - żyj zdrowo i bezpiecznie. Kształtowanie zdrowych nawyków wśród dzieci - akcje profilaktyczne i edukacyjne pn. „Akademia zdrowego kręgosłupa” (zakup „pająków”, krzeseł profilowanych/nakładek na krzesła dla szkół i przedszkoli)
Projekty:	Wymiana praktyk w zakresie korzystania z cyfrowych usług publicznych w jednostkach ochrony zdrowia
Cel strategiczny 2:	Transgraniczna współpraca miast partnerskich w zakresie bezpieczeństwa publicznego
Cel operacyjny 2.1:	Wsparcie i aktywizacja działań instytucji oraz podmiotów z miast partnerskich funkcjonujących w obszarze bezpieczeństwa publicznego z możliwością realizacji małych inwestycji
Projekty:	Organizacja tematycznych spotkań branżowych
Projekty:	Wspólne ćwiczenia służb
Projekty:	Zakup wyposażenia technicznego i rozwój bazy
Projekty:	Działania prewencyjne
Projekty:	Podnoszenie umiejętności komunikowania się pracowników
Projekty:	Działania usprawniające system wymiany informacji i komunikowania się służb i pracowników w obszarze bezpieczeństwa publicznego
Projekty:	Kontynuacja znakowania rowerów za pomocą syntetycznego DNA
Projekty:	Organizowanie wspólnych szkoleń, spotkań związanych z realizacją zadań służb
Projekty:	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez wykonanie systemów ochrony przeciwpożarowej obiektów publicznych
Projekty:	Stworzenie bazy do ćwiczeń z zakresu ratownictwa wysokościowego oraz działań poszukiwawczo-ratowniczych
Projekty:	Rozwój stacji do obsługi i konserwacji sprzętu ochrony osobistej strażaków
Projekty:	Ochrona obywatelska - transgraniczne ćwiczenia służb w zakresie ewakuacji z elementami wyposażenia (np. łóżka polowe, sprzęt kwaterunkowy, sprzęt ochrony osobistej)
Projekty:	Unowocześnienie systemu wczesnego ostrzegania/alarmowania (np. syreny, agregaty)
Projekty:	Zakup sprzętu specjalistycznego, w tym samochodu do odgruzowywania, koparki chwytaaka dla Grupy poszukiwawczej z Jastrzębia-Zdroju oraz specjalistycznego samochodu do przewożenia psów policyjnych w Karwinie oraz innych rodzajów sprzętu niezbędnego w akcjach ratowniczych
Projekty:	Współpraca wydziałów miast partnerskich zajmujących się sprawami bezpieczeństwa
Projekty:	Przygotowanie wspólnego systemu informacji o potencjalnych zagrożeniach, m.in. tablic informacyjnych dla mieszkańców
Projekty:	Kontynuacja współpracy w zakresie przeciwdziałania zjawiskom narkomanii,

	używania tzw. dopalaczy - jako preludium do narkomanii, uświadamianie młodzieży
Projekty:	Współpraca służb mundurowych na arenie sportowej, rekreacyjnej, turystycznej
Projekty:	Prowadzenie działań promocyjnych i edukacyjnych dla celów prewencyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży
Projekty:	Polsko-czeskie ćwiczenia oddziałów policji ukierunkowane na pościg transgraniczny i współpracę ze wspólną placówką Chotěbuz (wspólny punkt kontaktowy informacji transgranicznej)
Projekty:	Podjęmowanie działań promocyjnych i edukacyjnych dla celów prewencyjnych związanych z ochroną przeciwpożarową adresowanych do dzieci i młodzieży (np. materiały edukacyjne, broszury, ulotki, filmy, warsztaty)
Projekty:	Uczestnictwo przedstawicieli partnera w zabezpieczaniu imprez masowych odbywających się w mieście partnerskim
Projekty:	Organizacja specjalistycznej konferencji poświęconej doświadczeniom polskich i czeskich instytucji w zabezpieczaniu imprez masowych odbywających się w miastach partnerskich
Projekty:	Polsko-czeskie seminaria z zakresu przeciwdziałania przestępczości (profilaktyka)
Projekty:	Polsko-czeskie spotkania oddziałów policji służące nawiązywaniu kontaktów, wymianie doświadczeń z zakresu reagowania na różnego rodzaju przestępczość (chuligaństwo, przemoc fizyczną, przestępczość majątkową i narkotykową)
Projekty:	Kontynuacja organizacji kursów językowych służących podnoszeniu umiejętności komunikowania się w języku sąsiada, zacieśnianiu współpracy pomiędzy oddziałami policji z obu państw; organizacja szkoleń z obszaru prawa kraju sąsiedniego
Projekty:	Zakup wyposażenia technicznego służącego minimalizowaniu problemów związanych z drogowym ruchem transgranicznym - tarcz świetlnych stojących, pachołków drogowych, wyposażenia wykrywającego zażycie narkotyków lub alkoholu przez kierowców
Projekty:	Wymiana pracowników (strażników, policjantów) między Polską a Republiką Czeską w celu praktycznego zaznajomienia się z prowadzeniem działań w kraju sąsiada; wykorzystane doświadczenia mogłyby zostać włączone do dokumentu ewaluacyjnego, który służyłby zmianie przepisów dotyczących policji/straży miejskiej w obu krajach
Projekty:	Zakup sprzętu i wyposażenia oraz wymiana informacji i doświadczeń związanych z ochroną przeciwpowodziową i przeciwpożarową
Projekty:	Przygotowanie strategii dotyczącej wspólnych działań w obszarze ochrony ludności
Projekty:	Współpraca w zakresie wspólnej organizacji polsko-czeskich obozów dla młodych strażaków
Projekty:	System monitoringu (stacjonarnego i mobilnego) na polsko-czeskim pograniczu
Projekty:	Organizacja konkursów wiedzy teoretycznej i praktycznej dla młodzieży szkolnej (szeroki zakres tematyki)
Projekty:	Realizacja wspólnych ćwiczeń straży zawodowej i ochotniczej (na poziomie lokalnym)
Projekty:	Kontynuacja kolejnych wspólnych „miękkich” aktywności (profilaktyka antynarkotykowa, podnoszenie kompetencji językowych funkcjonariuszy) oraz inwestycyjnych („profilaktyczny pociąg na pograniczu”, dalsza modernizacja systemu łączności)
Projekty:	Rozbudowa zaplecza konferencyjno-multimedialnego straży miejskich miast partnerskich w celu zwiększenia warunków komunikacji, edukacji oraz wsparcia systemu zarządzania kryzysowego

Priorytet VI:	Rozwój lokalny
Cel strategiczny 1:	Transgraniczna współpraca administracji na rzecz wsparcia realizacji projektów i współdziałania na polsko-czeskim pograniczu
Cel operacyjny 1.1:	Stworzenie zaplecza administracyjnego dla wsparcia realizacji projektów współpracy w dziedzinie edukacji
Projekty:	Podnoszenie kwalifikacji kadry pedagogicznej w zakresie administracji projektami (szkolenia, kursy, studia)
Projekty:	Stworzenie systemu motywacyjnego dla kadry pedagogicznej realizującego projekt
Projekty:	Uproszczenie wewnętrznych procedur administrowania finansami placówek

	edukacyjnych w projektach przez organy prowadzące
Cel operacyjny 1.2:	Stworzenie zaplecza administracyjnego dla wsparcia realizacji projektów współpracy
Projekty:	Wsparcie systemu prefinansowania oraz podnoszenie kwalifikacji kadry jednostek organizacyjnych miast oraz organizacji pozarządowych w zakresie administracji projektami (szkolenia, kursy)
Cel strategiczny 2:	Transgraniczna współpraca w zakresie wsparcia przedsiębiorczości na polsko-czeskim pograniczu
Cel operacyjny 2.1:	Wsparcie i aktywizacja inicjatyw gospodarczych na terenie przygranicznym
Projekty:	Stworzenie wspólnego polsko-czeskiego portalu gospodarczego, portal kooperacji
Projekty:	Wsparcie ekonomii społecznej na pograniczu
Projekty:	Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców pogranicza
Projekty:	Opracowanie systemu wspierania przedsiębiorczości w obszarze przygranicznym
Projekty:	Organizacja transgranicznych jarmarków okolicznościowych
Projekty:	Zagospodarowanie terenów pokopalnianych i przemysłowych
Projekty:	Wymiana informacji i dobrych praktyk na temat przedsiębiorczości z wykorzystaniem przykładów z polsko-czeskiego pogranicza i innych regionów Europy
Projekty:	Wymiana dobrych praktyk w zakresie aktywizacji bezrobotnych oraz poprawy jakości świadczonych na ich rzecz usług (wyjazdy studyjne)
Projekty:	Transgraniczne targi pracy - organizacja cyklicznych imprez zrzeszających pracodawców i poszukujących pracy z regionu przygranicznego
Projekty:	Kampania informacyjna, w tym utworzenie platformy internetowej na temat warunków życia i pracy, ofert pracy i oferty edukacyjnej w regionie przygranicznym (z szeroką akcją promocyjną oraz zaangażowaniem instytucji publicznych)
Projekty:	Przedsięwzięcia, których grupę docelową stanowią małe i średnie przedsiębiorstwa, uwzględniające wsparcie rozwoju ekonomicznego i współpracy firm działających w regionie pogranicza
Projekty:	Kształcenie przedsiębiorców działających w regionie przygranicznym - podnoszenie ich podstawowej wiedzy o możliwościach prowadzenia działalności za granicą
Projekty:	System szkoleń w zakresie przedsiębiorczości
Projekty:	Wymiana doświadczeń dotyczących aspektów prawnych związanych z prowadzeniem prac budowlanych, sprzedażą, wynajmem nieruchomości i opłatą czynszu
Projekty:	Wspólna promocja terenów inwestycyjnych
Projekty:	Stworzenie wspólnego punktu kontaktowego dot. rozwoju przedsiębiorczości i inwestowania
Projekty:	Rozwijanie przedsiębiorczości od szkoły podstawowej (włączenie tematyki przedsiębiorczości do programów nauczania)
Cel operacyjny 2.2:	Organizacja imprez/udział w imprezach o zasięgu transgranicznym promujących przedsiębiorczość
Projekty:	Targi/fora przedsiębiorczości, udział w misjach gospodarczych, promocja terenów inwestycyjnych
Cel operacyjny 2.3:	Tworzenie i rozwój transgranicznych sieci współpracy, w tym współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi oraz partnerami społeczno-gospodarczymi
Projekty:	Transgraniczne Forum Organizacji Pozarządowych - spotkania przedstawicieli organizacji pozarządowych działających w obszarze przygranicznym
Projekty:	Modernizacja i zagospodarowanie obiektu/ów w celu utworzenia transgranicznego centrum organizacji pozarządowych i wolontariatu, młodzieżowy punkt informacyjny, giełda informacyjna dla organizacji pozarządowych
Cel strategiczny 3:	Zwiększenie dostępności komunikacyjnej polsko-czeskiego pogranicza
Cel operacyjny 3.1:	Zapewnienie dostępności transportowej/drogowej polsko-czeskiego pogranicza w celu zwiększenia ruchu transgranicznego - liczby odwiedzin w regionie
Projekty:	Stworzenie transgranicznej komunikacji autobusowej pomiędzy miastami partnerskimi
Cel strategiczny 4:	Transgraniczna współpraca w zakresie wspierania inicjatyw dotyczących ochrony środowiska na polsko-czeskim pograniczu
Cel operacyjny 4.1:	Wsparcie i aktywizacja działalności proekologicznej

Projekty:	Organizacja tematycznych spotkań branżowych
Projekty:	Projekty z zakresu poprawy jakości powietrza
Projekty:	System powiadamiania o zagrożeniach środowiskowych
Projekty:	Stworzenie ośrodka edukacyjnego (budowanie świadomości dorosłych, dzieci i młodzieży w obszarze ochrony środowiska, utrzymania czystości miejsca zamieszkania, miłości do zwierząt, szacunku do przyrody)
Projekty:	Wymiana informacji i doświadczeń związanych z ochroną środowiska
Projekty:	Wymiana doświadczeń, dobrych praktyk w zakresie segregacji odpadów
Cel operacyjny 4.2:	Promocja i inwestycje w odnawialne źródła energii
Projekty:	Montaż instalacji fotowoltaicznych i solarnych na budynkach użyteczności publicznej
Projekty:	Wspólne działania z zakresu odnawialnych źródeł energii
Cel strategiczny 5:	Transgraniczna współpraca miast partnerskich w zakresie planowania przestrzennego i strategicznego
Cel operacyjny 5.1:	Wsparcie i aktywizacja działań instytucji oraz podmiotów z miast partnerskich funkcjonujących w obszarze planowania przestrzennego i strategicznego
Projekty:	Wymiana doświadczeń w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzeni
Projekty:	Opracowanie wspólnej transgranicznej strategii rozwoju miast

4. Źródła finansowania projektów transgranicznych w latach 2014-2020

Projekty objęte Programem Partnerskiej Współpracy Miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov mogą być realizowane z wielu źródeł finansowania, wśród których można wymienić: Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2014-2020, Program Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020 Europa Środkowa, Program Współpracy Międzyregionalnej INTERREG VC, Program Europa dla Obywateli, czy Program Leonardo da Vinci. Szczególne znaczenie z punktu widzenia wspierania współpracy transgranicznej odgrywać będzie pierwszy program. Ma on stanowić kontynuację pomocy finansowej na rzecz wspierania rozwoju regionów granicznych udzielonej Polsce w latach wcześniejszych z programów Phare Credo, Phare CBC, INTERREG III oraz POWT Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska na lata 2007-2013.

4.1. Źródła finansowania przedsięwzięć objętych Programem Partnerskiej Współpracy Miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov

Głównym źródłem finansowania projektów objętych Programem Partnerskiej Współpracy Miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov, z uwagi na swój charakter będzie zapewne Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska.

Program ten uwzględnia wieloletnie starania Unii Europejskiej podejmowane na rzecz rozwoju obszarów przygranicznych oraz przełamania granic pomiędzy poszczególnymi państwami. Te dążenia UE mają swoje odbicie również w długookresowym wspieraniu współpracy transgranicznej ze środków Funduszy Strukturalnych. POWT RCz-RP nawiązuje w ten sposób do doświadczeń zdobytych w poprzednich programach realizowanych przy wsparciu środków UE, którymi były Program Phare CBC oraz Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG IIIA.

Program Phare CBC rozpoczęto na pograniczu polsko-czeskim w 1999 roku i jego realizacja trwała aż do 2006 roku. Był ukierunkowany przede wszystkim na wspieranie dużych projektów inwestycyjnych, niemniej jednak wspierane były również małe projekty nieinwestycyjne typu people-to-people w ramach tzw. Wspólnego Funduszu Małych Projektów.

Od 2004 roku na pograniczu polsko-czeskim trwała realizacja programu Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA. W ramach tego programu realizowane były zarówno projekty inwestycyjne w dziedzinie transportu, środowiska, turystyki, wspomaganie przedsiębiorczości, jak również projekty nieinwestycyjne ukierunkowane na rozwój współpracy i struktur sieciowych podmiotów sektora publicznego. Element programu stanowił również Fundusz Mikroprojektów.

Cel globalny Programu w aktualnej perspektywie finansowej to: *Wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru pogranicza polsko-czeskiego poprzez wzmocnienie jego konkurencyjności i spójności oraz poprzez promowanie partnerskiej współpracy jego mieszkańców.*

Program ukierunkowany jest w szczególności na regionalne i lokalne projekty o mniejszym zakresie i o znaczeniu transgranicznym. Przy wyborze projektów duży nacisk kładziony jest przede wszystkim na ich faktyczną współpracę transgraniczną wraz z oddziaływaniem transgranicznym, tj. na elementy zbliżania ludzi oraz instytucji w czasie przygotowania i późniejszej realizacji projektów. Wybierane są tylko te projekty, które mają wpływ transgraniczny po obu stronach granicy. Ogólne cele POWT RCz-RP bazują na specyficznym zapotrzebowaniu obszaru i są ukierunkowane na:

- podnoszenie integracji gospodarczej polsko-czeskiego obszaru przygranicznego;
- poprawę warunków w zakresie wzrostu gospodarczego obszaru przygranicznego;
- poprawę warunków w zakresie rozwoju zrównoważonego środowiska naturalnego i/lub regeneracji obszaru przygranicznego;
- inną społeczną integrację polsko-czeskiego obszaru przygranicznego.

4.2. Fundusz Mikroprojektów w Euroregionie Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko jako możliwość finansowania przedsięwzięć objętych Programem Partnerskiej Współpracy Miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov

Specyficznym instrumentem, jaki wykorzystywany jest do finansowania mniejszych projektów współpracy transgranicznej jest Fundusz Mikroprojektów. Jego podstawowym celem jest rozwijanie i wspomaganie rozwoju współpracy pomiędzy społecznościami po obu stronach granicy, z ukierunkowaniem na poprawę stosunków społecznych, kulturalnych i gospodarczych.

Fundusz Mikroprojektów przeznaczony jest do wspierania projektów o mniejszym zakresie, na poziomie lokalnym. Mikroprojekty są ukierunkowane przede wszystkim na sferę rozwoju międzyludzkich stosunków transgranicznych, działań oświatowych i kulturalnych oraz inicjatyw społecznych. Możliwe jest również wspieranie mikroprojektów mających na celu poprawę infrastruktury danego obszaru, w szczególności w zakresie infrastruktury miejskiej i kulturowej o oddziaływaniu transgranicznym.

Można oczekiwać, że wsparcie Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Śląsk Cieszyński w nowej perspektywie finansowej 2014-2020 będzie skierowane na finansowanie projektów współpracy w następujących obszarach:

dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe, krajobraz i bioróżnorodność, kształcenie i współpraca instytucji. W zależności od charakteru przedsięwzięć można liczyć na wsparcie ze środków europejskich do kwoty 20.000 lub 30.000 EUR.

Partnerskie miasta będą mogły nadal aktywnie ubiegać się o współfinansowanie dla wspólnych transgranicznych inicjatyw także w ramach Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Śląsk Cieszyński.⁵¹

⁵¹ Prawdopodobnym jest, że Miasto Havířov będzie mogło dodatkowo składać wnioski o współfinansowanie projektów do Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Beskidy.

Podsumowanie

Współpraca transgraniczna prowadzona między trzema największymi ośrodkami miejskimi znajdującymi się w Euroregionie Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko ma długoletnią historię. Na przestrzeni kilku ostatnich lat zarówno instytucje samorządowe, jak i pozostałe organizacje funkcjonujące na terenie Jastrzębia-Zdroju, Karviny i Havířova, zintensyfikowały działania w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć. Świadczy to o dobrych, wzajemnych relacjach pomiędzy polskimi i czeskim partnerami oraz wzroście świadomości społecznej odnośnie korzyści płynących ze wspólnej kooperacji zarówno w kontekście poszczególnych miast, jak i całego regionu transgranicznego. Aby wzmocnić i usprawnić trójstronną współpracę oraz zadbać o zrównoważony rozwój, efektywne wykorzystanie potencjałów, a także budowanie struktur współpracy różnych podmiotów życia społecznego i gospodarczego, podjęto się aktualizacji Programu Partnerskiej Współpracy Miast Jastrzębie-Zdrój, Karviná i Havířov. Program, który pełni funkcję dokumentu uzupełniającego cele znajdujące się w strategiach poszczególnych ośrodków, jest drugim bilateralnym⁵² i aktualizacją pierwszego trilateralnego opracowania tego typu na polsko-czeskim pograniczu w Euroregionie Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko.

⁵² Pierwszym tego typu programem na polsko-czeskim pograniczu w Euroregionie Śląsk Cieszyński-Těšínské Slezsko jest Program Partnerskiej Współpracy Gmin Jasienica-Petřvald na lata 2007-2013, patrz: M. Olszewski *Program Partnerskiej Współpracy Gmin Jasienica-Petřvald na lata 2007-2013*, Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”, Cieszyn-Jasienica 2008, 150 s.